

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos pötti sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, április 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vészerek: Védfal a sztrájk előtt.
- Az iskolás gyermekek túltérhelése.
- Harc a nyugdíjért.
- Politikai dolgok.
- Egy város a vasúti sztrájk ellen.
- Tanító-konviktus Araden.
- Az agyontöltött önkéntes.
- A hegyaljai motoros veszedelme.
- A bejkkottált pármal herceg.
- Országfőltörgető program.
- Fenyő Sándort elfogták.
- Nem sikerült fölosztás.
- Tárca: Hozomány nélkül. Irta: Bolgár Lajos.
- Osarnok: Háztűznézés. Irta: Szántó Kálmán.

Védfal a sztrájk előtt.

Arad, április 28.

Aradváros intéző köreinek melegen figyelmébe ajánljuk azt az életrevaló eszmét, a mely most merült fel a szegedi gyárosok, vállalkozók és nagyiparosok körében. Ez az eszme egy élénken igényelt reformot van hivatva létesíteni abban a viszonyban, mely a munkaadót és a munkást a sajnálatos körülmények folytán egymással szemközt inkább *ellenfelek*, semmint szövetségesek színében tünteti föl.

A szegedi gyárosok, nagyiparosok és vállalkozók frontot formálnak a munkásokat bujtogató demagógok ellen és szövetséget szándékoznak kötni a végből, hogy *egyszer és mindenkorra lehetetlenné tegyék a szociálista izgatásokból származó kellemetlenségeket*, amelyeknek árát bizony legtöbbször a munkás adja meg. A munkaadók

ezen törekvése kivált a minduntalan való sztrájkolással akar leszámolni és ez nagyon helyesen van.

A sztrájk kétélű fegyver. Jogosultsága semminő sincs. A célok, amiket a sztrájkal elérni akarnak a munkások, lehetnek indokoltak, de nem okvetlenül reálisak. Nincs az a cél, amely az eszközt szentesítene, tehát a sztrájkot sem. Vajjon mit szólnának a munkások, ha egyszer a munkaadók izzennék meg a sztrájkot? Azt mondanák, hogy ez embertelenség. És ezzel a mondasukkal maguk fölött itélkeznenek.

A sztrájk nem is igazságos, nem is méltó dolog: mert alattomos és erőszakos. Kell tehát, hogy a sztrájkkal szemben, amely kivétel nélkül a *munkások féléreinek elősködő apostolok* izgatásainak eredménye, a munkaadók olyan védfalat emeljenek, amely megóvja őket is és munkásaikat is.

Nem eredeti ötlet ez. Németországban, Ausztriában, mindenütt megteszik ezt, a hol a sztrájk ellen küzdeni kell. A sztrájk abszolúte nem tehető vita tárgyává azon szempontból, hogy igazolt-e bizonyos esetekben, vagy nem? A sztrájkot még a szociális tanokkal sem lehet igazolni, mert a sztrájk erőszak és legföljebb a munkást teszi a tőke urává, anélkül, hogy a sokszor kifogásolt tőkét személytelenségében érintené, vagy pláne személyek közt megosztaná.

Nagyon helyes tehát, ha a sztrájk ellen megindul az akció nálunk is, a hol hovatovább hazájukat lőtték a magukat

hontalannak hirdető apostolok. A munkaadók szövetségét minden józanészű munkás örömmel fogja üdvözölni, mert az ő javukra is lesz a szövetség.

A Szegeden létesítendő munkaadó egyesület, vagy szövetség hivatását a kezdeményezők következőkben jelölik meg:

1. A munkadók és munkások között való jó egyetértés ápolása.

2. E végből a munkások *jogosult követeléseit az egyesület minden befolyásával és összes intézkedéseivel támogatja.*

3. Közreműködik, hogy a gyárak és vállalatok minden intézkedést megtegyenek a munkások *biztonsági és egészségügyi érdekeinek* példás oltalmára és jóléti intézményeik segítségével is előmozdítsák a munkások és családjaik megalégedettségét.

4. Mindent megtesz az egyesület, hogy megóvja munkásait az izgatók rosszindulatu bujtogatásaitól és állandó bizottságot alkot, mely a munkások és a munkaadók közt fölmerülő ellentéteket kiegyenliti. Ezen eljárásában az egyesület a munkások iránt a legmesszebb menő jóakaratot tanúsítja úgy a *jogos díjazásra, mint a munkaidő kiszabásra* vonatkozólag.

5. Ellenben kötelességszerűen megvédelmezi az egyesület a munkaadó tagjait is attól, hogy azok *jogtalan követelések* teljesítésére kényszeríttessenek és e végből az egyesület tagjai is *szolidaritásba lépnek*. Főleg abban, hogy egyetértően *távol tartják üzemektől a tervszerű izgatókat*, akik társaikat félrevezetik és azoknak, a mint máris sok szomorú példa igazolja, mondhatlan károkat és szenvedéseket okoznak.

Hozomány nélkül.

Irta: Bolgár Lajos.

A fehér arcú, szőke, kicsiny menyasszony végtelenül szerette vőlegényét: a pirossapkás, tömzsi őrmestert és mégis a boldogság országának küszöbén ziháló kebellet és könybe borult szemmel kellett az arcába vágnia, hogy: *Gazember!*

A kopasz, ragyogó fejű Dukknak fakó arca elszélesült a boldog mosolytól, amint a csikos danyhák között fekvő, kiszáradt felesége fölött és lassan a fülébe sugta:

— Minden rendben van; az őrmesterrel nyolcszáz forintba állapodunk meg.

A beesett arcú Dukkné hosszan meresztette szürke szemét az urára és nyögve megszólalt:

— Honnan veszed a pénzt? Honnan?

Mosolyogva felelt Dukk:

— Meglesz flam, meglesz; csak nem kell félni.

Ezt mondta, bár valójában még nem tudta, honnét kerül elő a pénz, amit a leánya vőlegényével előre kiakudott. De nem akarta mutatni felesége előtt, aki úgy is egyre busongott önállapota fölött, mert már hónapok óta lakója az ágyának. A kis kopott Dukk tehát örökké mosolygott, most is a mikor még oda sugta a beteg asszonynak:

— Vilmának nem szabad errei tudni; hisz tudod, azt hiszi, szerelmes belé az őrmester.

Dukkné szomoruan sóhajtott:

— Jó, jó, mindent tudok.

S a kopott Dukk örömeinek bizonyítékául, egy gyenge cséket igyekezett felesége vértelen ajakára nyomni, de az egykedvűen toltta el magától a szurós, merev bajusszal övezett ajkat. Tudniillik Dukk urnak fölöttébb kemény és szurós volt a bajusza, mert ifju korában erőnek erejével színész akart lenni és sokáig csupasz ábrázattal járkált az emberek között. De apja, a fekete fogu, tenor hangu kántor, kitagadással fenyegette, mert — szerinte — fia a falu hitközsége körül szerfölött nagy feladatra van hivatva s ennek bizonyítékául nemsokára felajánlotta — templomszolganak.

Am a fiu semmi módol nem tudott bele szokni e lealázó foglalkozásba s rövid, de kitűnő szereplés után beállott az egész környéken veszekedő természetéről ismert fakereskedőhöz. Itt öregedett meg aztán, bár főnöke gyakorta diszította fel a házi állatok könyvéből válogatott jelzőkkel, melyekre azonban Dukk rá se hederített. Mondom, itt öregedett meg s nevelte fel hét kicsiny gyermekét, kik közül a legidősebbet: a fehér arcú, szőke Vilrát, im férjhez kéri egy tömzsi őrmester, akivel a nagygyakorlatok alkalmával ismerkedett meg. És

Vilma — amint Dukk ur is mondta — igen boldog vala, mert szíve minden dobbanása a hegyes és vörös bajuszu őrmesteré volt, aki hasonló érzelmekről egész komoly arccal biztosította őt. Az őrmester azonban tükön megvallotta Dukk urnak, hogy nyolcszáz forint nélkül a legiszonyubb lelki fájdalom mellett sem veheti el a szerelmes szívű Vilrát. Ugyanis ő ennyit tevő tartozását ily módon akarja kiegyenliteni. Ezt azonban a víg Vilmának nem szükséges tudni, nehogy színes álmának szövéséből durva kézzel felzavarják.

Vilma pedig szötte az álmokat, a színes, aranyos szálaból összefont álmokat... Tehát ő nem lesz ezután a családban, nem kell fagyos téli reggeleken dideregve pucolni a kis piszkos testvérek rongyos cipőit, hanem lesz otthona, puha édes otthona...

Nem kell ezután virágnító tavaszban egyedül — szemében ragyogó könyccseppel — nézni a kis erdőben, a buján fakadó fűben sétáló szerelmes párokat, hol a vastag, fekete felhők mögül eltűnő ragyogó hold ezüst porral vonja be a fák leveleit, koronáját... Oh, milyen szép lesz, oh milyen jó lesz...

Mindemezt álomok hosszú álmatlan éjszakákon át születtek meg Vilma nyugtalan agyában és ily ábrándok közepette lázasan dobogó szívvel várta a kézfogó nagy és szép napját...

Körülbelül ebben a keretben fog megvalósulni a szegedi munkaadók szövetségbe lépése.

Indokolják ennek halaszthatlan szükségét az utóbbi napoknak már valóságos munkásforrongásra hajló eseményei, melyek minden vonalon az izgatók gonosz, lelkiismeretlen bujtogatásainak nyomait mutatják.

Valóságos veszedelme már ez az iparnak, de *veszedelme első sorban a biztos keresztet kockáztató munkás elemnek és nem utolsó sorban az egész társadalomnak.*

És bizonyos, hogy ha a szép terv országsszerte megvalósul az ipari tevékenységben elfoglalt sok százezer munkás lesz hálás leginkább a munkaadóknak, hogy amíg egyrészt gondoskodnak a munkástábor elérhető jólétéről, másrészt megszabadítják azt a bujtogató kullancsoktól, akik belekapaszkodnak dolgozó társaikba és viszik őket jobb esetben a keresetlenség nyomorába, rosszabb esetben, mint már oly sokszor és legutóbb Eleden is oly megdöbbentően történt, a csendő- és katonafegyverek golyói elé.

A munkaadók szövetségének mielőbb való megalakítása ügyében a közelebbi napok folyamán lesz meg az érdekeltek alapszabály-tárgyaló tanácskozása. És a szegedi példát bizonyára hamar követik szerte az országban, tán legelőbb Aradon, ahol az egyre felszínre vetődő munkásügyek gyökeres, de békés megoldására igen égető már a szükség. △

Az iskolás gyermekek túlterhelése

(Az iskolaszék javaslatát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Aradváros iskolaszéke ma délután négy órakor ülést tartott a városház emeleti kistermében. Az ülés főtárgyát ismét azoknak az intézkedéseknek megvitatása képezte, melyeket a testileg és szellemileg egyaránt fejletlen iskolás gyermekek túlterhelésének kiküszöbölésére kellene életbe léptetni. Megnyugvással konstatálhatjuk, hogy az iskolaszék e tárgynál teljesen hivatása magaslatára emelkedett, és anynyi körültekintéssel foglalkozott a kérdéssel, amennyit el lehetett várni tőle.

Az ülésen a távollévő *Institútoris* Kálmán

— Mama, mama, egyél csak egy kis tejeskalácsot; jaj, minő finom tejeskalács!...

Ezt a boldogságban uszó szerelmes Vilma mondta beteg anyjának a kőfogó napján.

Dukkné elsinte kérte magát, — mint a beteg szokta — utóbb azonban úgy bepakolt belőle, hogy meleg fedőt kellett rakni a gyomrára s folytonos nyögésével egyre zavarta a mulatókat. Pedig a vendégek remekül mulattak, kiki a maga módja szerint. Bor is volt bőven, bár a vőlegény — a vörös őrmester — fitymáló duhajtsággal egyre azt hajtogatta, hogy ez neki a félfogóra is kevés. Ez a kijelentés nagyon tetszett a boldog Vilmának, mivelhogy a duhajkodó emberek szörnyen imponáltak neki. Nevetett is folyton, pedig ez éppenséggel nem volt előnyére, mert ilyenkor ar arcán elkezdte két mély ráncától kissé vénecskének tűnt föl, habár még fiatal volt. Igaz ugyan, hogy az Ábrók lányok — a falu legvénebb három lánya — elég maliciózan őt is a falubeli vén lányok közé számították.

Vilma boldogan, kacagva hallgatta a már kissé zavaros fejű vőlegényének duhaj fölkiáltásait, amelyeket egyszer-egyszer elnyomott a hosszú szakálú vénnek recsegő hangja, amint szakállazgatás közepette ó-heber szövegű dalokkal ajtatoskodtak.

Az ünnepség menetét kissé megzavarta egy kis incidens, amelyet az utcán álldogáló paraszt fiúk idézték elő. Azok szintén részt

polgármester helyett *Simay* István elnökölt. Az öreg negyvennyolcas a maga patriarchális humorával sok derűt vitt a komoly tárgyalásba. Például, mikor az egyik szónok kifejtette, hogy a tárggyal még nem foglalkozott elég ideig az iskolaszék, *Simay* közbeszólt:

— Nem az ördögöt! Másfél órája beszéltek már róla!

Vagy mikor *Mülek* Lajos dr. heves beszéd közben szónoki gesztusként a hóna alá csapott egy vastag könyvet, amely az iskolaszék tulajdona, *Simay* az őszinte rámület hangján szólt reá:

— Hohó, csak ne vidd el! Nekünk is csak ez az egy példányunk van!

Az ülés lefolyásáról tudósítók a következőket jelelték:

Simay István megnyitván az ülést, az iskolaszék több jelentéktelen pont letárgyalása után áttért a gyermekek túlterhelése elleni intézkedések megvitatására. *Millig* József iskola felügyelő bemutatja a tanügyi bizottság javaslatát, amely főleg az aradi iskolák berendezése és más apróságok körül forog, de elvi szempontból nem foglalkozik a tárggyal.

Bokor Alajos: Szép beszédben okolja meg a teendő intézkedések szükséges voltát. *Herbert* Spencerrel tart, aki azt mondja, hogy az emberi boldogulás inkább a testi, mint a szellemi erőben rejlik. A tanórák szaporítását, a dogmatikus, körülírkalmazott, nehéz dolgokkal telt hittankönyvek kiküszöbölését, az évvégi vizsgák eltörlését óhajtáná. Bőven kifejti az okokat, melyek erre vezetnek, s egyben a következő javaslatot nyújtja be:

Az iskolaszék az iskolai túlterhelés megszüntetése céljából:

1. Bizalommal reményli, hogy a népoktatási törvénynek küszöbön álló revíziója az iskolakötelezettség kezdetét az életkor 7 ik évtől mondja ki kötelezőnek.

2. Felir a közoktatásügyi kormányhoz, hogy az új tantervbe egy második tornaóra illesztessék.

3. Megkeresi az egyházi főhatóságokat, hogy a hittani kézikönyvek úgy szerkesztetül, mint tartalomra olyképen alakítsassanak át, hogy a hit örökszép igazságának megismerésére, a tanulók vallásos érzelmének felkeltésére és ápolására, valamint akaratuknak irányítására minél alkalmasabbak legyenek.

4. Felir a tanügyi kormányhoz az évről vizsgálatok mai alakjának elejtése érdekében.

5. Amennyiben az évről vizsgálatok továbbra is fentartatnának, a záróvizsgálat programjából a beszéd és értelemgyakorlatok, mint önálló tantárgynak kivételét javasolja és ily értelemben felterjesztést tesz a kormányhatóságokhoz.

6. Megkeresi a tanügyi kormányt, hogy a

kérve a mulatásból: zavartalanul kornyikáltak az ablak alatt. A Dukk síheder fia erre előkapta a már csaknem teljesen elázott vőlegény kardját s az ajtónál kegyetlenül hadonászott vele, amire a beteg anyja felemelkedett az ágyban:

— Soma, Soma, tedd le azt a kardot! — kiáltotta a hadonászó fiúnak, akit a legszűkebb családi körben Száminak szólítottak.

A fiu egyre vágta a levegőt s elszántan kiáltott:

— Hallgassatok odakint, mert mindenkit összevagdalom! Így fenyegetődzött, mindazonáltal nem mert az ajtón túl lépni.

E levegővel való kis harcolás után a nagy szakállúak csoportja ismét dalokra gyujtott, a mire a zavaros tekintetű őrmester dühösen ugrott fel és haraggal vágta fényes gombu pirospajkáját az asztalra.

— Hát vége lesz-e már ennek a héber komédiának?! — kiáltotta vérbe borult szemmel.

Ezek felhagytak az énekeléssel és lassan olyformán nyi atkoztak, mintha azt mondanák, hogy az őrmester műveletlen paraszt.

Nagy csend következett ezután, amelybe élesen vágott bele a beteg Dukkné nyögéssel kísért jajgatása, amint fejfájásról panaszkodott. Egyszermind kijelentette, ha még sem lesz vége a mulatásnak, őt holnap már nem látják életben.

tantervrevíziónál szigorú gond fordítottassék arra, hogy abból minden felesleges anyag, mely a tanulók túlterhelésére vezethetne, kiküszöböltessék, hogy a revízió tényleg megvalósítsa a célt, mely a revízióknak indokál szolgál.

Mülek Lajos elfogadja ezt az indítványt, csupán a korra nézve nincs egyetértésben vele. Ha pedig az iskolaszék mégis a hét éves kort fogadná el az iskolakötelezettség kezdetéül, akkor legalább irjanak fel a kormányhoz, hogy ezen egy év elvesztésével szemben könnyítse és rövidítse meg az egyetemi tanulmányok végzettségét. Indítványt tesz oly értelemben is, hogy az iskolában senki ne lakhassék, mert ha az ott lakók családjában például ragályos betegség lép fel, emiatt be kell zárni az iskolát. Ily értelemben a törvényhatóságnak is indítványt fog tenni.

Barabás Béla dr. a nemzeti nevelés érdekében azt kívánja, hogy szólítsa fel az iskolaszék az aradi tanítókat és tanítónőket, dolgozzanak ki valamennyien egy-egy emlékiratot arra nézve, hogy a magyar nemzeti iskolának kiépítését mikép vélik elérni. Fzzel megbeszélhetetlen anyagot szolgáltatnak ugy a törvényhozás tagjainak, mint az ügy irodalmának.

Bokor Alajos, *Fényes* Dezső és *Millig* József felszólalása után az iskolaszék a tanügyi bizottság javaslatát az első pont kivételével pártolólaj terjeszti a közigazgatási bizottság elé. *Bokor* indítványát *Mülek* Lajos pótlásával egyhangulag elfogadják, ugyanugy a *Barabás* Bélaét is. A tanítók október 1 ig adhatják be dolgozataikat az iskolaszék elnökénél.

Az ülésen *Simay* István elnökle alatt jelen voltak: *Barabás* Béla dr., *Bing* Vilmos, *Bokor* Alajos, *Domonkos* Lajos, *Fényes* Dezső, *Hegedüs* László, *Millig* József, *Mülek* Lajos dr., *Müller* Gyula, *Nagy* Sándor dr., *Nagy* János, *Posgay* Lajos dr., *Reicher* Ferenc, *Rieger* Imre, *Simon* Karolin, *Sófalvi* György, *Tedeschi* Viktor, *Walder* Gyula, *Zsupánszky* Sztankó.

Harc a nyugdíjért.

(Makó város és a tisztviselői.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, április 28.

Makó város tisztikara és segédszemélyzete ma ismét elesett attól, hogy öreg napjait nyugdíjjal lássa biztosítva. Hossza évek óta állandóan napirenden van a városi tisztviselők nyugdíjintézményének létesítése. Legutóbb azán városi képviselők közül alakult bizottság vette kezébe ezt a nagyfontosságú ügyet s *Návay* Lajos dr. alispán elnöklése mellett minden egyes oldalát megvilágítva, szabályzatot állított egybe, amelyet ma délelőtt terjesztett be *Farkas* József polgármester a város képviselők elé rendkívüli közgyűlésen.

Erre lassan szétoszlottak s amikor immár csak kevesen voltak, a félszemű *Spicz* — aki köztudomás szerint alattomos ellensége a Dukk családnak — a kapuban megkérdezte Dukktól:

— Mennyit ad a lányával?

— Nyolcszázat; nyolcszáz forintot.

Spicz gunyosan jegyezte meg:

— Honnan vesz oly temérdek pénzt?

— Hisz a fele már is megvan.

— Hogy, hogy? — kérdé emez csudálkozva.

Vállvonva jegyezte meg Dukk:

— Hát négyszázat letagadok!

Es becsukta a kaput.

Mindenki örült a lakodalom napján és még a szomszéd paraszasszonyok is átjöttek nézni a végtelen örömben uszó fehér ruhájú Vilrát, akit a némileg rongyos kis testvérei megilletődve ugráltak körül. Mindenki örült, csak a kopasz Dukk volt kegyetlenül izgatott, mert négyszáz forintnál többet nem bírt előmutatni, habár borsónyi izzadság üt homlokára az iszonyu rokonpumpolásban. Lázasan futkosott, azon igyekezőn, hogy az esküvő előtt össze ne kerüljön négyszemközt az őrmesterrel, aki ideges izgatottsággal pödörte bajuszát és mindenképen bezélni óhajtott Dukkkal. Végre megfogta a konyha egyik sarkában és élénken kezdett érdeklődni a hozományt illetőleg, a mint Dukk négyszáz forintot nyomot a markába.

— Csak ennyi? — kérdezte az őrmester.

— Ennyi, — felelte a remegő Dukk.

A gyűlés tíz órakor vette kezdetét, de jóval előbb már zsufolásig telve volt a városháza nagyterme s a képviselők közül is annyian jelentek meg, amennyit csak tisztujtáskor lehet együtt látni.

Bakos Ferenc főjegyző ismertette a szabályzatot, s úgy az anket, mint a választmány nevében elfogadásra ajánlotta.

Bán Zsigmond dr. ügyész, a szabályzat készítője hasonló szellemben szólal fel. Attól eltekintve, hogy égető szükség nyugdíjalap teremlése, maga a kormány is sürgette már ez irányban a várost.

Dózsa Simon dr. helyesli azt, hogy nyugdíjszabályzatot alkossanak. A beterveztetett azonban nem tartja jónak, mert a rendőrökről s egyéb fogadottakról nincs gondoskodva. Ezért ajánlja, hogy megfelelő átdolgozás után hozzák újból a képviselőt elé.

Böröcsök Gergely röviden intézi el a szabályzat sorsát. Ajánlja, hogy egyszer s mindenkorra vegyék le a napirendről.

Dózsa Sámuel dr. határozatos beszédben védelmezte a javaslatot. Tulságos tehertől sem kell félni, mert a kormány épen e célra fogja átengedni a fogyasztási adók jövedelmét.

Gróf Gyula szintén a javaslat elfogadását ajánlja. Vannak ugyan hibái, elismeri, de most jobbat nem lehetett egybeállítani.

Lakatos Pál szerint sok új terhet jelentene a szabályzat elfogadása a városra s ez okból a Dózsa Simon dr. javaslatát pártolja, hogy a szabályzat a tanács átalakítása után tűzessék ki napirendre.

A két órán át tartó vitában sok beszéd hangzott még el s 12 óra körül rendelte el Farbas polgármester a névszerűt szavazást, a melynek eredménye az lett, hogy 62-en a javaslat mellett, 67-en pedig ellene szavaztak, s így a nyugdíjszabályzatot öt szótöbbséggel levették a napirendről.

TÁVIRATOK.

Loubet utja.

Róma, április 28. Viktor Emánuel király és Loubet elnök ma délelőtt a tarini gróffal és a génuai herceggel, valamint Tittoni és Dalcassé külügyminiszterekkel Napolyba utaztak. Az esős idő dacára nagy néptömeg gyűlt a csapatok sora alá mögé, mely a királyt és az elnököket lelkesen éltette.

Akkor kiáltozni kezdett a vőlegény: — Hát ennyit ígért maga? Ennyit? En nyolcszáz forintot kértem. Maga becsapott engem, becsapott.

A sápadt Dukk csitította a toporzékoló embert, aki dühösen csapta hozzá a négyszáz forintot.

— Itt van! Megcsalt, nem ennyit ígért, becsapott!

A kiabálásra kitudultak a szobából és Vilma megfagyott tejhez hasonló arccal rohant feljűk.

— Mi az, mi az? Az Isten szerelmére?

Az öreg Dukk siránkozva mondta: — Nincs pénzünk, lányom, édes lányom. Nem kellesz a nélkül... négyszáz forint hiányzik... milyen szegény... Istenem...

A rémögő menyasszonynak majd kilökte a forróan lüktető vér a halántékát és amint a földön heverő angyalos papirokat bámulta, egyszerre mindent megértett.

Meg-megrogyandó léptekkel ment a vőlegény felé és reszketett felindulásában, amint fehér keztyűs, kicsiny kezeivel megmarkolta a vőlegény vállát és a szemébe kőpve, sirva kiáltott:

— Gazember, gazember, gazember! Aztán lerogyott a földre.

A csendőrségi kérdés.

Konstantinápoly, április 28. Az entente nagykövetségek tegnap felszólították a portát, hogy tekintettel a csendőrségi kérdést illetőleg vállalt pénzügyi kötelezettségre, haladéktalanul intézkedjen az iránt, hogy a marna és juh adót, valamint a három vilajet tizedét az ottomán bankhoz utalják és pedig évi 250 000 fontig és bizza meg az ottomán bankot, hogy előlegezze minden hónapban a csendőrség fizetésére szükséges összeget arra az esetre, ha a nevezett adók jövedelmei nem jutnának időben a bank pénztárához.

Politikai dolgok.

(Az országgyűlés megnyitása. — A jegyző, a vasutasok és a civilista. — Közös kormánytanács. — Estély az udvarnál. — A föllázadt katonákért. — Nem lesz deficit. — A Bánffy-párt kilátásai.)

— Az Aradi Közlöny távirattal értesítése. —

Arad, április 28.

Kormánykörökből származó értesülésünk szerint az országgyűlésnek harmadik ülészakát május hó 6-án nyitják meg és Tisza István gróf kormányelnök nyomban a királynak Budapestre való megérkezése után teszi meg az erre vonatkozó előterjesztést.

Ezen az első ülésen Tisza István gróf miniszterelnök tájékoztatni fogja a Házat, hogy melyek azok a tárgyak, a miket mindenképp elintézni óhajt. Eszerint elsőnek a jegyzők fizetésének szabályozásáról szóló törvényjavaslat kerül ismét napirendre, nyomban pedig a vasutasok javaslata, majd a szerződéses tárgyalásokra vonatkozó felhatalmazás és a civilista felemelése. Ha ezekkel a Ház végzett, a folyó évi költségvetésre kerül a sor, illetőleg a kormány betervezi a költségvetést, a melynek bizottsági tárgyalását, a mint ezt a kormányelnök egyszer már jelezte, a delegációk ülésezése közben ejtenék meg.

A közös költségvetésre nézve szükségessé válik még egy közös kormánytanács, a melyet a jövő héten nem Bécsben, hanem Budapesten tartanak meg, minthogy ekkorra a király a magyar székesfővárosban fog tartózkodni.

Érdekes dolgról beszélnek függetlenségi párti körökben. Tudvalevő, hogy a király Budapesten tartózkodása idején nagy estélyt rendeznek az udvarnál. A függetlenségi pártnak egyik közszerepében álló tagja elhatározta, hogy abban az esetben, ha a felség megszólítással tünteti ki, azzal a kéréssel fordul a királyhoz, kegyelmezzen meg azoknak a katonáknak, a kiket azért ítéltek el, mert az obstrukció miatt szolgálatban időn túl való visszatartásuk miatt fellázádtak. A párton biztosra veszik a megkegyelmezést.

Érdekes dolog pénzügyi szempontból az is, hogy az idel költségvetés, dacára az exlex nyomán támadt tetemes károknak, nem fog deficittel záródni.

Van még egy érdekes politikai hír, melyhez a szegedi képviselő választás adja meg a keretet. Szeged város új polgármestere, Lázár György dr. országgyűlési képviselő tegnap tette le hivatalos esküjét. Amint tudjuk, képviselői megbízóleveléről május 5-én köszön le. A választási mozgalmak ennek dacára már nagy hullámokat vetnek Szegeden. Szegednek ez a kerülete régi és biztos erőssége a szabadelvű pártnak, a melyben Lázár előtt Mészáros Nándor, Pulsek Ferenc és Tisza Lajos gróf bírták hosszú időn keresztül a mandátumot. A függetlenségi párt rendszerint csak a zászló becsületéért szokott küzdeni s 180—200 szavazattal többet sohasem tudott összehozni. Most azonban a helyzet megváltozott. Az agilis Bánffy-párt hamar szervezkedett. Már vasárnap

megtartotta alakuló gyűlését. Ezen a gyűlésen a régi kormánypártiakból alakult meg a Bánffy-párt intéző bizottság.

Hogy kit állítanak fel jelöltnek, az még ma bizonytalan. Bánffy csak abban az esetben léphet fel, ha megválasztása biztosítva lesz. Az új párt vezére nem teheti ki magát egy előre látható bukásnak. A helyzet pedig Szegeden — amint megbízható forrásból értesülünk — a következő: Egyik kormánypárti jelölt Rónay Jenő volt torontáli főispán. Őt néhány szegedi előkelő ur forszírozza, de jelöltsége nem komoly, mert az ő vezéremberei nagy urak és se nem kortesek, se nem mozgékonyak. Olyanok, akik a szegedi polgárral keztyű nélkül sohasem paroláznak. A másik jelölt Enyedi Lukács. Mellette a rokonsága és néhány kereskedő buzog. Kilátása neki is kevés. A szegedi szabadelvű vezetők látva azt, hogy pártjuk foszlik s bomladozik, olyan embert keresnek jelöltnek, aki közszerepben örvend. Ilyen embert a volt polgármester, Pálffy Ferenc személyében vélik megtalálni. Ha Pálffy Ferenc elfogadja a jelöltséget, akkor az ellenzéknek nincs talaja Szegeden. Ha nem, akkor a Bánffy-párt győzelme valószínű.

Egy város a vasuti sztrájk ellen.

(Debrecen a miniszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

A nagy hajdusági város, Debrecen, összes kereskedelmi, ipari és gazdasági testületei és kaszinója fölemelték együttesen a szavukat a vasutas sztrájk ellen. Egy kissé elkésztetten ugyan, de annál erőteljesebb hangon fordulnak a vasuti sztrájk ellen a miniszterelnökhöz és a kereskedelmi miniszterhez intézett feliratban. Az a rendkívüli érdekes ebben a panaszos föliratban, hogy a kormánytól olyan törvény hozatalát sürgetik, a mely a jövőben lehetlenné teszi az ilyen országos veszedelmet. Kérik továbbá az ipari sztrájkok szabályozását.

A debreceni fölirat szövegét érdemesnek tartjuk a teljes ismertetésre a következőkben:

Végtelen szomorúsággal és elkeseredéssel szenvedni át az ország egész közönsége és különösen a gazdasági ágakon foglalkozók tömege azt a napról-napra türethetlenebb és károsabb állapotot, melyet a vasuti forgalom megbénulása teremtett. Az államvagyonban okozott iszonyú kár csak parányi része lehet annak, melyet az ország kereső, teherviselő és kötelességeinek teljesítésében fáradó népe túrni és viselni kénytelen. Gazdaságok, iparvállalatok, pénzügyi intézmények és kereskedések életfeltételeiktől elvágvá, munkájokban megállítva tanácstalanul és segítség nélkül állanak s a társadalmi életnek és az iparüző egyeseknek munkás létfeltételei az általános zavar örvényébe kerülnek.

Az alulírott gazdasági és társadalmi testületek vezető körei e szomorú viszonyokat megbeszélés tárgyává tévén, pártpolitikai különbség nélkül szükségesnek és helyesnek itélték, hogy Nagyméltóságodhoz forduljanak. Kérik Nagyméltóságodat, hogy minden rendelkezésére álló eszközt felhasználva, bölcsen és erélyesen hasson oda, hogy az erőszakosan megállított forgalom zavarai véget érjenek s a törvényes hatalmi tényezők felettlen uralma alatt a rend és nyugalom helyreálljon.

Kérik ezyszersmind Nagyméltóságodat, kezdeményezzen oly törvényhozási intézkedéseket, melyek a jövőben lehetlenné teszik a

közszolgálati tér ily sajnós jelenségeit, amelyek a szociális érdekek tiszteletben tartásával szabályozván az ipari és gazdasági sztrájkot is, ezzel együtt biztosítják a munka és vállalkozás szabadságát.

Kereskedelmi és Iparkamara. Debreceni Kaszinó. Kereskedelmi Társulat. Gazdasági Egyesület. Kereskedelmi Csarnok.

MULATSÁGOK.

(=) Kis diákok majálisa. Az aradi községi elemi iskolák növendékeinek majálisát 10-én tartják meg, mint azt a ma tartott ülésen a tanítók véglegesen megállapították. A rendezés fáradságos tisztét ismét Szilágyi György kezébe adták.

Tanító-konviktus Aradon.

(Az egyetemes gyűlés előkészítése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Az Aradvidéki Tanítóegyesület igazgató választmányja ma tartotta igen látogatott ülését. A nagy érdeklődést indokolják azok az események, amelyek előtt áll az ország tanítósa. Kovács Vince elnök referált azon ügyekről, amelyek eddig elintézték s a miket a gyűlés jóváhagyólag tudomásul vett.

Kovács Vince az ülés megnyitása után üdvözlö az egyesület vendégeit Szabó Bélát és Gyovay Pált. Majd előterjeszti az elnökség által elintéztett ügyeket, amelyek jóváhagyott a választmány.

Az elnök jelent, hogy a tanítói konviktus ügyében a közgyűlés határozata értelmében járt el eddig. A tanítósa nagy lelkesedéssel karolja fel ezt az ügyet. A társadalom meleg érdeklődését látja abban az adományokban is, amelyek eddig érkeztek. Aradról a Takarékos és segélyegylet 10 kor.; az Ipar- és népbank 80 kor.; a Polgári takarékpénztár 40 kor.; az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár 50 kor.; Viktória takarékos 50 kor.; Aradmegyei takarékpénztár 50 kor.; Aradi első takarékpénztár 110 kor. adományozott. A fenti pénztáraknak jegyzőkönyvi elismerést szavazott az ülés.

Az új tantervvel kapcsolatos intézkedésekhez Szathmáry István és Szilágyi György szólottak hozzá, előterjesztéseiket a gyűlés elfogadta.

Kömüves József pénztáros jelentését a gyűlés tudomásul vette. A Torda-Aranyos vármegyei tanítóegyesületnek a földrajzi oktatás ügyében kiadott felhívását az egyesület a fiókbizottságokhoz teszi át.

Nagy jelentőségű ügye a tanítósnak az Országos Bizottság átirata, mely szerint f. é. július 4., 5. és 6-án tartja meg az ország tanítósa egyetemes gyűlését. Ez a gyűlés a megtestesítője az egységes magyar tanítói közszellemnek, fénye emelni fogja a tanítósa tekintélyét és munkája, tagjainak impozáns nagyságánál fogva, a hozandó határozatoknak súlyt, erőt fog kölcsönözni s ez az elérendő sikert fogja biztosítani. A tanítósa egyetemes gyűlése a következő kérdéseket fogja tárgyalni:

1. Az ország összes tanítóinak fizetésrendezése. 2. A nyugdíjtörvény módosítása. 3. A népoktatási törvény revíziója és a szolgálati pragmatika. 4. A magyar nyelv tanítása. 5. A népnevelési egyesületek.

A gyűlésen résztvehet mindenki, a ki 4 kor. részvételi díjat a bizottság címére beküld. Az Aradvidéki Tanítóegyesületet Kovács Vince fogja képviselni, ki részt vesz a nagygyűlés előkészítésében is, amennyiben az igazgató tanács tagja.

A tanítósa fizetésrendezése kérdésében az Országos Bizottságnak az az álláspontja, hogy a tanító olyan fizetést kapjon, mint a vele egyenlő minősítéssel bíró állami tisztviselő kap. A míg azonban ez rendezve lesz, addig a nehéz viszonyok közt élő városi tanítósa mostoha helyzetéről kell valamelyes uton gondoskodni. Pl. Aradon a hetvenes években jobb fizetést kapott a tanító, mint ma. Ezen kell állami segéllyel segíteni. E nézet tolmácsolására is felkérték Kovács Vincét, a ki azt készséggel vállalta el.

Az ülés végén a tagsági díjak s az Eötvös-alap ügyeit intézték el Cziráky Márton, Sófai György és Szilágyi György felszólalásai értelmében.

Az ülésen jelen voltak: Kovács Vince elnök, Cziráky Márton titkár, Szathmáry István, Balázs Ferenc, Nagy János, Kádár Jenő, Tabakovics Mariska, Fülöp Endre, Korom József, Gregus István, Pareán János, Maurer Mihály, Szilágyi György, Sófai György, Fischer Antal, Madai Mátyás, Wagner I. Agoston, Ferch Odön, Matusik Márton, Czobor Ottó, Szabó Béla és Gyovay Pál (Uj-Szent-Anna).

SPORT.

+ Az ország tornászai Aradon. A pünkösdi ünnepek alatt Aradon tartandó hetedik szövetségi országos tornaünnepély iránt országsszerte nagy az érdeklődés. A végrehajtó-bizottság a versenyekre való nevezés záró napjára április 30-át tűzte ki s a jelentkezés már is nagyban folyik. A magyaróvári akadémiai atletikai-klub a következő 21 tagot jelentette be, kik közül számosan részt vesznek a különböző csapat és személyes versenyben is:

Abel Pál, Báthory Károly, Csenkey Ferenc, Divéky Odön, Fusz Pál, Góby Imre, Gráber Gyula, Liposey Akos, Lerch Béla, Márton László, Nádpataky Andor, Telbisz Ottmár, Paubinger Arpad, Solik István, Simon Gy. Elemér, Stein Aladár, Schneider Rikárd, Székely Vadkerty József, Zachariás Jenő.

Az agyonlőtt önkéntes.

(Részletek a rablógyilkosságról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Tegnap, mint megirtuk, Budapestről megértesítették azt a szárnyra kelt hírt, hogy Kecskés Kálmán dr. csász. és kir. 44-ik gyalogezredbeli önkéntes káplárt a vasúti sztrájk alkalmával agyonlőtték. Hogy miképpen halt meg, az még a mai napon sinos minden részletében kiderítve, több adat, melyet a nyomozás során összeszedtek, ellentmond egymásnak. Egy főlháborító körülmény azonban kétségtelen, az, hogy az önkéntest, mint azt szintén megemlítettük, minden pénzből és értéktárgyából kifosztották. Kecskés édesapja ebből azt következteti, hogy egyetlen fián rablógyilkosságot követtek el.

A 6-ik század, melynek kötelékébe az ügyvédjelölt tartozott, ma délelőtt hazaérkezett Budapestre Vadkerúrról. Az egyik tiszt s általában a katonai hatóságok véleménye szerint az eset így történhetett: Kecskés őrségen állott, mikor közelített feléje egy másik alak. A poszton álló nem látta a sötétben, hogy kicsoda s szabályszerűen reája kiáltott:

— Állj! Ki vagy!

A másik ugyanezt kiáltotta s amikor nem hallatszott felelet egyik oldalán sem, lőttek egyszerre. Mind a két golyó talált. A másik katona egy 23-ik gyalogezredbeli ember lett volna; ugyancsak egyéves önkéntes. E mellett a verzió mellett szólhat az, hogy a Kecskés fegyveréből hiányzott egy golyó. A katonai hatóság nem ad részletes fölvilágosítást, rendkívül titkolódik s arról egyáltalán nem beszél, hogy mi lett a másik önkéntessel?

Az áldozat hozzátartozói nem hagyják annyiban a dolgot, amire joguk is van s lépéseket tesznek abban az irányban, hogy megtudhassák a teljes igazságot. Ma délben Budapestre érkezett dr. Kecskés családja. A megtört öreg ur mindannak alapján is, amit Vadkerúrról megtudott, így nyilatkozott:

— Szegény jó fiam vasárnap délután a korcsmában is járt, hogy fölváltsa a legénység pénzét, egy százkoronást. Lehet, hogy itt kapott valaki vérszemét a nagy összeg láttára. Kálmán azonban az aprópénzt átadta a főhadnagynak, s így nála a sajátján, — harminc negyven forinton kívül, közte több arany — mi sem maradt.

Azután a kántorékhoz ment uzsonnára, ahol társaság volt együtt. Ehelyütt egy kevesett zongorázott és táncolt, de nem volt különös jókedve, mert a foga fájt. Félkilenckor a patikába sietett fogcsöppekért. Esti kilenctől tizenegyig inspekción volt, az őrségeket vizsgálta meg. Amikor ezzel készen volt, alkalmasint a tó partján akart sétálni, minthogy fájdalma nem csillapult.

Háromnegyed tizenkettőkor két lövés dördült el. Katonák és falubeliek egyaránt elindultak a lövés irányába, hogy kiderítsék, mi történt? Éjjel után negyedegykor néhány suhanc körülbelül a parttól négy méternyire a tó mocsaras részében egy élettelen testre bukkant. A katonák mihamar Kecskés Kálmánra ismertek benne, s azt is észrevették, hogy lőtt seb van a baloldalán, a váll alatt. Rögtön valamely büntetettre gondoltak, s le is fogták azokat a suhancokat, akik a tetemet kihúzták a sás közül. Kettő zsebében csakugyan találtak néhány aranyat. Ezt főleg azért tették, mert vizsgálódás közben megállapították azt, hogy szegény fiamat teljesen kifosztották. Hiányzott a pénztárcája, órája, jegyzőkönyve.

De nemcsak ez bizonyítja, hogy öngyilkos nem lehetett, hanem maga a seb is. Az orvos ugyanis konstata, hogy a lövés hátulról jött, átfurva a bal tüdőt, a löveg kirepült. Nem is találták meg a patront. Ezenfelül a lövés nem égette össze a ruhát, az inget, pedig ha közelről jött volna, ki van zárva, hogy égést ne okozott volna. Ugyanez áll különben az esetre is, ha a lövés előről jött volna. Érdekes, hogy a fiam szolgálati fegyveréből is kilőttek egy töltényt, holott ez a szabályzat szerint töltve nem lehetett, másrészt pedig a tölténytasakjából töltény nem hiányzott.

Igy tehát felelhető, ha valaki agyonlőtte szerencsétlen fiamat, hogy ez a gyanút eltérő, az ő puska-jából is lőtt. De ez csak olyan egyén lehetett, aki ismeri a katonai fegyvert, s azzal a csellel valószínűleg azt a látszatot akarta kelteni, hogy áldozata öngyilkos lett.

A hegyaljai motoros veszedelme.

(Főlebbezés a közgyűlés határozata ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

A hegyaljai motoros évek óta huzódó ügyét ismét jó időre megakasztja az a felebbezés, a melyet a város törvényhatóságának az 50.000 korona értékű törzsrészvény jegyzését elhatározó határozata ellen ma Tedeschi Viktor Arad város polgármesteréhez beadott.

A felebbezésnek különös jelentőséget ad az, hogy éppen Tedeschi Viktor, — az aradi kereskedelmi testület és a kereskedők körének elnöke adta be, a ki minden intézmény érdekében latba veti tekintélyét, ha annak megvalósításában a kereskedelem és ipar céljainak elősegítését látja. Maga a felebbezés a következőképp hangzik:

Nagyméltóságu Belügyminiszter Ur!

Arad város törvényhatóságának 1904. évi április hó 13-ik napján tartott ülésén 7791/1904. sz. a. hozott közgyűlési határozat ellen a következőkben terjesztem elő tiszteletteljes felebbezést:

A törvényhatósági bizottság többsége elhatározta, hogy a tervbe vett Hegyaljai motoros vasut részvénytársaságnak törzsrészvényeiből al pari áron 50000 korona értéket jegyez és átvész. Ezen határozat a lakosságra felette sé-

reimes, mert Aradváros annyira el van adósodva, rendes bevételai annyira csökkentek, háztartása évről-évre rosszabbodik, a községi adó illesztés mérvben évről-évre oly módon növekedik, hogy valóban öngyilkosság számba megy ötvenezer koronát kidobni oly célra, mely a városnak semmi hasznot nem hoz, mely összeg nemcsak, hogy soha jövedelmet, kamatot hajtani nem fog, de mely tökéletesen is már eleve elveszettnek tekintendő. Az ad hoc többséget a törvényhatósági bizottság szőlőbirtokos tagjai hozták össze, ezeknek hiszem, hogy érdekükben van a hegyaljai motorosvasut létesítése, de ezen pár embernek érdeke nem azonos Aradváros 60000 főnyi lakosságának érdekével, — akiknek nincs a hegyalján szőlőjük és a kik igazságosan nem terhelhetők azzal, hogy véres verejtékkel keresett garasait az amugy is szédítően magas községi adónak, csaknem 3% emelésével odaáldozzák, hogy egy pár ember kényelmesebben mehessen ki a hegyi szőlőjébe.

Ha valaha, úgy a jelen esetben indokolt, hogy a belügyi kormány felügyeleti jogánál fogva megakadályozza a többségi elvnek olyan alkalmazását, hogy a törvényhatósági bizottság többségének akarata a város polgárai tulajdonom többségének akaratával szemben érvényesüljön.

Nincs kifogásom az ellen, hogy a város közönsége erkölcsileg támogassa a létesítendő vasutat, adjon neki területhasználati engedélyt is, támogassa mindenképen, csak nem a polgárok pénzével, csak nem a szegény emberek adógarasival.

Tisztelettel kérem tehát, méltóztassék a sérelmes határozat ezen részét, melylyel 50,000 korona névértékű törzsrészsvény jegyzése és átvétele elhatároztatott, — megsemmisíteni.

Tisztelettel:

Tedeschi Viktor, s. k.

A felebbezést rögtön a polgármester visszaérkezése után felterjesztik a belügyminisztériumba, amely ki fogja mondani végre ebben a rémségesen elhuzódó ügyben az utolsó szót.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Aranyvirág, operetta. (Páros bérlet.)
Szombat: Aranyvirág, operetta. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: Sabin nők elrablása, bohózat. Este: Fenn az ernyő, nincsen kas, vigjáték. (Páros bérlet.) Utolsó előadás.

Aranyvirág.

(Operetta 3 felvonásban. A szövegét írta: Martos Ferenc. A zenéjét szerelte: Huszka Jenő. Az aradi Nemzeti Színházban 1904. április 28-án adták először.)

A „Bob herceg” után az „Aranyvirág”: s eszünkbe jut a német példabeszéd, hogy *selten kommt was besseres nach*. Ez természetes is, Martos és Huszka hamar eljutnának a színműírási Parnasszus legtetetejére. De hát ami nem „besseres”, az lehet még „gut”, vagy hogy kijöjjünk a német szóból: igen jó is. Ilyen viszonyban áll egymással a két testvér-operetta: a „Bob herceg” és az „Aranyvirág”. Ennek a másodiknak szegénynek azért is rosszabb a dolga, épen mert második, többet vártak tőle, mint az öregebbiktől s ha véletlenül avval egyértékű volna, akkor is amannál alábbvalónak mondanák. Olyan ez az előítélet, mint a patikus mérleg-serpenyőjében a gránáksúlyok: csak nyom, de nem számol. Nos, ha ezeket a gránáksúlyokat kirakjuk, akkor az marad meg, hogy az *Aranyvirág* az öregebbik testvére mellett is elég jó darab.

Az operett meséje röviden az, hogy Arany-

virág, a kis olasz leány, akit Felhő Rózsi játszott, szerelmes Beppó-ba, a társaság egyik énekes tagjába. Az első felvonásban boldog a szerelmük, a másodikban azonban, ahol egy gazdag amerikai ur s egy ugyanilyen amerikai nő kerül közéjük, boldogtalanná lesz ez a szerelem, mert Aranyvirágot elvakítja a fény és a pompa. A harmadikban azonban természetesen már megbékülnek s kiki összekerül a párjával, tudniillik Aranyvirág Beppóval, Mis Ellen Stone pedig Gauld Harryval. Ilyen néhány szóval elmondva a mese poétikusabbnak látszik, mint amilyen, ezt a tulajdonságát ugyanis az veszi el, hogy különösen a második felvonásban rendkívül sok haszontalan ur mozog céltalauul és hiábavalóan. Ezenfelül még iszonyun eltaposott utakon mozognak. Viszont azonban igen szép versek vannak a darabban.

Az *Aranyvirág* zenéje sem olyan frappáns, mint a Bob hercegé, mégis nagyobb, több amazénál. Nincs dal benne London utcáiról, de van benne elejétől végig annyi bájos, szerelmes, finom melódia, hogy szinte az ember lelkéig hatnak. Komolyan úgy van, hogy egyik melódia a másikat kergeti, gyönyörű énekek, elegáns dalok, szóval szép, szép, nagyon szép zene. Bizonyos azonban, hogy nem kritikus számára készült a Huszka muzsikája, a genre-e ugyanaz, a mi a Bobé, arra való, hogy végtelenül gyönyörködtesse azt a publikumot, a melyik érző és nem bíráló füllel hallgatja a zenéket s akit nem fizetnek azért, hogy hallgassa és bírálja, hanem ő fizet, hogy hallgathassa és előadás után ott-hon bírálhatja ingyen.

S most végül az előadásról. Egész csomó szereplője van a darabnak, mindig tele van velük a színpad. Az ilyen mozgalmas dolgok csak akkor bitelesek, ha a mozgalmuk folyékony, ha az ilyen sokaságok jeleneteiben a hiányzó következetességet a jelenések közvetlen, pauza nélküli egymásutánja pótolja. Ez hiányzott a mai előadásból, a „tömeg” egy kissé lustán mozgott s így darabosak voltak a felvonások e részei. Annál fényesebben végezték a dolgukat a külön szereplők. *Felhő Rózsi* volt a címszereplő, s mai játékaról a legizababb s a legszivesebb elismeréssel írhatunk. Olyan szubrett állt előttünk, aki ebben a szerepben csak a legfényesebb tulajdonságait hozta a színpadra: egyszóval vitte a darabot sikerre, olyanra, amilyenre az szánva van. *Seadai Ferenc* volt a *Felhő Rózsi* partnere. Rekedt volt szegény nagyon s mégis olyan sokat s olyan nagyszerűt produkált, hogy ép torku embertől is elég lett volna. Rendkívül sok színpadi ügyességet láttunk ma tőle, egész este mókázik s egyetlen egy közhely nem volt a dolgában. Partnerével gyönyörű muzsikára táncoltak kék-vókot s ennek óriási hatása volt. No ez pedig nagy szó: ma és kék-vók! *Zilahyné* és *Arkossy* játszottak még jelentősebb szerepet a darabban, mindketten olyan művészek ők, hogy ha csak felemlítjük is a neveiket, azt irtuk meg róluk, hogy elsőrangúak voltak.

Végül örömmel konstatáljuk, hogy a női kar előnyösen fölfriessült, komoly dolog, hogy ez is sokat lendített a mai előadás szép sikerén. (a.)

* *Pálmay Sárika*. A Népszínház igazgatósága kitűnő akvizíciót tett: szerződtette *Pálmay Ilka* unokahugát, Sáriát. A fiatal művésznő *Petrás Akos* vasúti főtiszt, *Pálmay Ilka* testvérbátyjának leánykája. Eddig a Vígyszínház iskolájában nyert kiképzést, amit ezentul *Vidor Pál* felügyelete alatt fog folytatni. *Pálmay Sárika* feltűnően hasonlít a nénikéjéhez: szakasztott az a nyulánk termet, az a bájosan fitos orrocska, az a kissé előreugró áll, azok a pajkos szemék és azok a gödröcskék a mindig nevető arcában.

A mellett, a mi a fődolog, azt mondják, hogy *Pálmay Ilka* tehetségét és ékesen csicsegő énekhangját is örökölte.

* A Színészegyesületből. Az országos Magyar Színészegyesület igazgatótanácsa május 8-án délelőtt 10 órakor tartja legközelebbi ülését a színház dísztermében. Erre az ülésre a vidéki tanácsosok közül *Békassy Gyulát* és *Csiky Lászlót* hívták be. Mind a két tanácsos ezuttal először vesz részt a tanácskozásokon.

Országfölforgató program.

(A legújabb szocializmus.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 28.

Rendkívül érdekes megfigyelést tett két temesmegyei: a fehértemplomi és a kubini főszolgabíró. Ezek járásait már régebb idő óta hirhetté teszi az egyre terjedő szocializmus, úgy, hogy a dolog mélyére hatolandó, a két járás főszolgabíróját kikutatta, hogy mi a kívánsága a gyakorta lázongó népnek, és hogy milyen intézkedésekkel lehetne a bajokat társadalmi és gazdasági uton orvosolni.

A kutatás igen érdekes fölfedezésekkel járt. Megállapították a nép kívánságait és ebből megtudták, hogy ami a nép eszét elvette, az voltaképen nem is szocializmus, sőt attól igen messze áll.

Marx és Lassalle józan, sőt sok tekintetben tiszteletre méltó indoku tanai a vidéken oly korcs alakban fogamzottak meg, hogy elneveti magát minden intelligensebb iparos, aki magát szocialistának vallja, ha meghallja, hogy mit értenek a délvidéken szocializmus alatt.

Nem egyéb ez, mint a *nemzetiségi igazgatás, az irredenta politika, államjogi és közigazgatási anarkizmus és a földosztó szocializmus sajátságos keveredése*. Egy cseppet sem veszedelmes, sem az államra, sem az egyénre, csupán azokra, kik e tanokat vallják. Mert a humoros elv, ha tovább is nyerne elterjedésében, minden körülmények között tüzzel-vassal pusztítandó, mert bebizonyosodott, hogy társadalmi uton orvosolni már csak azért sem lehet, mert az orvoslásnak éppenséggel egész társadalmi berendezkedésünket kellene áldozatul hoznunk. Ez pedig még most nagyon korai volna.

A nem mindennapi programot távirati tudósításunk a következőkben mondja el:

Temesmegye *fehértemplomi és kubini* járaisaiban a főszolgabírák megfigyelték, hogy az ott nagy számban lakó, román és német anyanyelvű szocialistáknak mi a kívánsága, a miért békétlenkednek, a mit orvosolni szeretnének?

A szocialisták vezetői ezeket a kívánságokat írásba foglalták. Nem kívánnak egyebet, mint a következőket:

1. A régi katonai határőrvidék tejesen oszttassék fel és választassék külön Magyarországtól.
2. A magyar nyelv törlőtlenség az iskolák-ból, a hatóságok hivatalos nyelve ne a magyar legyen.
3. Kivánják az összes hatóságok fölosztását.
4. A közigazgatási bíráskodást községi hatóságok gyakorolják, még pedig mindenütt a lakosság anyanyelvén.
5. Kivánják az összes papi javak felosztását.
6. A katonai szolgálat teljes eltörlését.
7. A kiknek évi jövedelme az 1400 ko-

ronát nem haladja fölül, azok *semmiféle adót ne fizessenek.*

8. Kívánják, hogy a vadászat, halászat szabad legyen, *dohányt* termelni és *pálinkát főzni* mindenkinek jogában álljon.

Érdekes volna, hogyha Aradvármegye területén is hasonló tanulmányokat tennének a közigazgatási hatóságok. A program itt valószínűleg módosulna s bizonyosak vagyunk benne, hogy konkrét kívánások, mint pl. egyik-másik községi bíró elcsapatása, a nagyobb uradalmak felosztása, a korcsmai zárórák eltörlése és sok hasonló „kivánság” képezné a program főbb pontjait.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kereskedelmi testület választmánya, ma délután öt órakor, *Tedeschi* Viktor elnöklésével ülést tartott. Az ülés legérdekesebb tárgya az aradi felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos *internátusnak újjászervezése*, a melyet *Abrai* Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgatónak a testület választmányához intézett beadványa vetett szőnyegre. A választmány az internátus reformjának megbeszélésére ötsz bizottságot küldött ki, a melynek tagjai az elnök, *Eles* Armin alelnök, *Marschall* Lajos dr. titkár, *Dobiaschi* József pénztáros, *Abrai* Lajos igazgató és *Magyar* Ferenc. A bizottság e tárgyban vasárnap tart ülést. Majd az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* közgyűlésén való képviselődéssel foglalkoztak. A testület, a mely száz tag után lép be az O. M. K. E.-be, négy tagját küldötte ki, és pedig *Eles* Armin, *Dobiaschi* Józsefet, *Weisz* Dávidot és *Wallfisch* Armin. Végül az intézet épületének kisebb mérvű tatarozásával foglalkoztak.

(*) Az *urí dalkör* szervezése. *Zoltai* Mátyás tanítóképző tanár és karnagy ezúton értesíti az érdekelteket, hogy felújult gégebajára való tekintettel a tervbe vett *urí dalkör* szervezéséről és vezetéséről egy időre lemond.

A bojkottált pármái herceg.

(Urküll gróf tilalma.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, április 28.

Bécsben tegnapelőtt tartotta meg az egyre erősödő párbajellenes liga közgyűlését *Thun* Jaroslaw gróf elnöklése alatt.

A közgyűlésen rendkívül sok érdekes dolgot vitattak meg, legérdekesebb azonban még is az, mely a közgyűlésen szóba sem került, hanem mely a magánbeszélgetéseknek volt állandó témája.

Az esetet a következőkben ismertetjük:

Urküll-Gyllenband gr. bécsi hadtestparancsnok megtiltotta a bécsúj helyi garnizon tisztjeinek, hogy a *Schwarzau*ban lakó pármái herceg házába járjanak. A tilalom oka az volt, hogy a tiszteknek ott egy lefokozott tiszttel kellene találkozniok, ez pedig a *tiszti becsületet sértené* meg.

A lefokozott tiszttel *Ledochowski* gróf volt vezérkari százados, a kiti a tiszti becsület-bíróság megfosztott rangjától, mert a párbaj elvi ellenségének mondotta magát és a tiszti becsületbíróság előtt úgy nyilatkozott, hogy a párbajt elítéli és semmi körülmények közt senkivel párbajt nem fog vívni. Mikor aztán *Ledochowski* gróf megvált a tisztkar kötelekéből, a pármái herceg *Schwarzau* udvaránál kapott alkalmazást, nem messze Bécs-Ujhelytől. Az itt rendezett vadászatokon a bécs-uj helyi garnizon sok tisztje szívesen látott vendég volt, mert ezek közül sokan a hercegi család baráti köréhez tartoznak.

Urküll-Gyllenband gróf tilalma annál kínosabban érintette ezeket a tiszteket, mert a tilalom egyedüli remediuma az volna, ha a hercegi család elbocsátaná szolgálatából *Ledochowski* grófot. Erre az engedelménys azonban, mint Bécsből jelentik, a hercegi család általán nem hajlandó.

A hercegi család bojkottálása annál kínosabb szenzációt fog kelteni, mert közte és az uralkodócsalád között szűk rokoni kötelékek állanak fenn. A pármái hercegné tudvalegleg nővére *Mária Terézia* főhercegnőnek, *Károly* Lajos főherceg özvegyének, *Illés* pármái herceg pedig egy évvel ezelőtt vezette oltárhoz *Frigyes* főherceg egyik lányát.

Érdekes világot vet az egész afférré az a körülmény, hogy *Bourbon Alfonzo* herceg, a pármái hercegi család egy közeli rokona, a párbaj ellenes liga protektora és egyik meghatározottabb harcosa a párbajellenes eszméknek.

A dolgot a Reichsratban is szóvá fogják tenni, a mikor egyik képviselő a hadtestparancsnok tilalma ügyében meginterepellálja az osztrák honvédelmi minisztert.

Fenyő Sándort elfogták.

(A kosaras ember a rendőrség kezében.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 28.

Az erkölcsstelen Budapest egyik legbestiálisabb alakját, *Fenyő* Sándor szerkesztőt ma az osztrák és svájci határ egyik városában *elfogták* és a budapesti büntetőtörvényszék elfogatói parancsa alapján Budapestre szállítják.

A mérhetlen gonoszságú ember tehát nemsokára elnyeri büntetését. Hosszu időre be fog a börtön ajtaja csukódni a mögött az ember mögött, aki vérlázító gonoszsággal a szíve mélyén, a közéletben olyan sokáig előkelő szerepet játszott.

A legújabb fordulatról a budapesti rendőrség ma délután szerzett tudomást a svájci rendőrség egy távirata alapján, mely jelentette, hogy *Sergans* osztrák-svájci határalomáson *Fenyő* Sándort elfogták. A távirat ennél többet nem mond, s így egyelőre azt sem lehet tudni, hogy voltaképpen a Svájc, vagy Ausztria területén fogták-e el *Fenyőt*.

Megirtuk már mai lapunkban, hogy *Mahler* Gusztáv bankár, *Fenyő* Sándor feleségének első férje, lépéseket tett a budapesti árvaszéknél *Erna* nevű leányának visszaszerzése iránt, mert egész jogosan attól tartott, hogy a vadállatias hajlamu mostoha a-ya áldozatul ejti feleségének serdületlen lányát is. Mikor azonban a rendőrség a lányka után kutatást tartott, akkor már az egész *Fenyő*-családnak hűlt helye volt.

Egy fővárosi lap erre vonatkozólag a következőket írja: A rendőrség a feljelentésre rögtön, még a tegnapi délután folyamán telegrafált Fiuméba és Abbáziába. Este hitelesebbnek látszó hír érkezett. Eszerint *Mahler* bankárnak, *Fenyő* első férjének fiutestvére, aki a szőkevény mostoha leányáért utazott *Fenyő*ék után, tegnap délután látta *Fenyő* Sándort Bécsben, amikor a kis leánnyal együtt bementek az első kerületi *Wipplinger* strasse 2. számú házába. Nyomban értesítette erről a *Polizei-Directiont* s kérte a *Fenyő* Sándor letartóztatását. A bécsi rendőrségen azonban azt mondták, hogy oda még nem érkezett Budapestről köröző levél, illetve elfogadó parancs. Annnyit megtették, hogy rögtön értesítették a budapesti főkapitányságot. Innen azt táviratozták vissza, hogy *Fenyő* ellen igenis ki van adva a körözőlevél s kéri az elfogását.

Fenyő Sándor ügyére vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következőket jelenti: „A mai lapok a *Fenyő* Sándor elleni bünyügyi eljárás kapcsán azt írják, hogy a budapesti rendőrség *Fenyő* Sándor letartóztatása iránt csak e hónap 27-én akkor fordult táviratilag a bécsi rendőrséghez, amikor *Mahler* Gusztáv a bécsi rendőrségtől értesült, hogy a budapesti rendőrség oda még táviratot nem intézett.

A lapoknak e hiráda valótlan, mert a budapesti rendőrség már e hónap 25-én délután 2 órakor táviratilag kérte a bécsi rendőrséget és más külföldi hatóságokat, hogy *Fenyő* Sándort, aki ellen aznap bírói elfogató parancs adatott ki, tartóztassák le. A bírói elfogató parancs pont két órakor érkezett a rendőrséghez és miután a már előbb megfigyelésre kiküldve volt detektívek azt jelentették, hogy *Fenyő* a főváros területén nem található, így nyomban szétküldettek a táviratok letartóztatása iránt. A nyomozást azonban Budapesten még folytatta a rendőrség, amelynek során felmerült adatok ismét táviratilag lettek közölve a bécsi rendőrséggel. Onnan azonban viszont egyes lapok híradásával szemben *Fenyő* Sándor ügyében egyáltalában semmi távirat nem érkezett. Ha a bécsi rendőrségnél valaki azt állította, hogy oda a budapesti rendőrség távirata e hónap 27-én még meg sem jött, úgy az valótlan állított, mert akkor már több távirat volt ott.”

A *Fenyő*-ügyre vonatkozólag a rendőrség még a következő jelentést teszi közzé:

„Kapcsolatban a *Fenyő* Sándor ügyére vonatkozólag előbb kiadott közleménnyel, megemlítjük, hogy ma megjelent a rendőrségen *Mahler* Gusztáv bankár és az egyes lapokban reávonatkozólag megjelent híradásokra a következőket kérte jegyzőkönyvbe venni: Kijelenti mindenekelőtt, hogy sem öccse, sem bátyja nincs, sem ő maga nem volt Bécsben, sem senkit nem küldött fel megbízottként. Erna leánya érdekében más hatóságnál nem járt, csak a budapesti rendőrségnél. Hogy miképpen kerültek a vele és a bécsi rendőrséggel összefüggésben álló hírek a lapokba, megfoghatlan előtte. Ujra kijelentette, hogy mindezek valótlanosságok, egyúttal teljességgel meggyőződést szerzett, hogy gyermekének kézrekerítésére a rendőrség minden lehetséges eszközzel haladéktalanul intézkedett.”

HIREK.

Sztrájk után.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 28.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségétől ma a következő sorokat vettük: Van szerencsénk értesíteni, hogy a magy. kir. államvasutak összes hálózatán — tehát most már a kolozsvári üzletvezetőség vonalain is — az összes forgalom megkezdett. *Sztrájk* után.

A budapesti büntető törvényszéken *Kállay* vizsgálóbíró ma délelőtt hirdette ki a letartóztatott tizenhárom sztrájkbizottság tagjai előtt a vádpanácsnak az *előzetes letartóztatást helybenhagyó határozatát*. Sorra egymásután vezették fel a börtönőrök a megtört embereket a fogházból. A vizsgálóbíró előszobájában könynyezve szoritottak kezét egymással a vasutasok ügyének szármalmas sorsra jutott harcosai.

Az első közöttük, aki előtt a vizsgálóbíró kihirdette a vádpanács határozatát *Sallay* János nyugati pályaudvari főnök-helyettes volt, az utolsó pedig *Faludy* József a rákos-rendezői főnök-helyettes. Valamennyien kijelentették, hogy szabadon bocsátásuk érdekében a

kir. itélőtábla-hoz fognak felfolyamodással élni. Ugyancsak felfolyamodással éltek a letartóztatottak védői is s kérték a vizsgálóbíró, hogy az ügyet haladéktalanul terjessze fel az itélőtáblához.

Beavatott forrásból telefonálja budapesti tudósítónk, hogy azon vasutasokat, a kik *tartalékos tisztek* s az imént lefolyt sztrájk alatt a szolgálat abban hagyása miatt *fegyelmi, vagy büntető eljárás alá estek*, ezeket a *hadseregnek külön becsületügyi eljárás alá fogják vonni*.

— **Személyi hírek.** *Eötvös* Károly orsz. képviselő, aki tegnap az alföldi szanatorium-egyesület javára Aradon rendezett színházi estélyen felolvasással vett részt, a ma reggeli gyorsvonattal *Lukács* György békésmegyei főispánra és a közreműködött fővárosi írók társaságában visszautazott Budapestre.

— **A király a nemzetiségekről.** *Bécsből* táviratozzák: Egy lengyel képviselő kihallgatáson volt a királynál s a felség előtt azon reményének adott kifejezést, hogy a nemzetiségek közti béketárgyalások *eredménytelen* fognak járni. A király azt felelte, hogy ezekről a béketárgyalásokról hallott, de azt hiszi, hogy a *békéből a tárgyalások dacára sem lesz semmi*.

— **Az új vas megyei főispán.** A hivatalos lap mai száma közli *Reiszig* Ede vas megyei főispán felmentését és helyébe *Ernust* József dr. kinevezését. *Reiszig* Edének felmentése alkalmából a király a *Ferenc* József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

— **A nagylaki közjegyző.** *Szentes* Vidor halála után, amint ismeretes, az igazságügyminiszter a makói királyi közjegyzőséget kettéválasztotta, s Nagylak székhelyű *új közjegyzőséget* szervezett. A szegedi kir. közjegyzőségre pályázatot hirdetett, s az igazságügyminiszter azt be is töltötte. A mint a hivatalos lap mai száma közli, az igazságügyminiszter dr. *Plausich* Aladár tomesvári kir. közjegyző helyett Nagylakra kir. közjegyzővé nevezte ki.

— **Az orosz-japán háború.** *Fétevérről* táviratozzák, hogy *Kriglov* tengernagy, a kit *Makarov* utódjává neveztek ki, ma külön vonattal Moszkvába utazott, a honnét *Szebasztopolon* keresztül május 3-án érkezik *Port-Arthurba*. *Londonból* táviratozzák: Pétevéri hivatalos táviratok megerősítik azt, hogy a *japánok átkeltek a Jalu folyón*. A japánok a negyedik hadtest mozgósítását már elrendelték.

— **A Baross parki kioszk terrasza.** *Avarfy* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag ma indítványt adott be a városhoz, amelyben a Baross-parkban levő kioszk terrasza *befésítését kéri*. Indokul felhozza, hogy nyáron egész nap a legrosszabb napsütés éri a terraszt, úgy, hogy nappal oda egyáltalán nem lehet vendéget leültetni. Ez által úgy a kioszk bérletét, mint közvetve a várost kár éri, amit el lehetne kerülni, ha a terraszbefésítésével árnyékot teremtenek. Az indítványt már legközelebb tárgyalni fogja a parkbizottság, úgy, hogy még a májusi havi közgyűlés tárgyszorozatába felvehető legyen az indítvány.

— **Sélley Sándor kitüntetése.** A király, a hivatalos lap mai közlése szerint, *Sélley* Sándor kuriai tanácselnöknek, az igazságszolgáltatás terén szerzett érdeme elismerésül, a másodosztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **Ujabb botrány a Reichsratban.** *Bécsből* táviratozzák, hogy az osztrák képviselőházban ma ismét botrányos jelenetek játszódtak le. Az ülést 11 óra 35 perckor nyitották meg. A szó szerint felolvasott beérkezett irományok között volt *Romanco* képviselő és társainak a galiczi

hatóságok külső és belső szolgálat nyelvi viszonyainak szabályozására vonatkozó sürgősségi indítványa. Interpelláltak még *Kumpár* képviselő és társai az a hó 26-án Innsbruckban előfordult *Koczián* tüntetések miatt. Az interpellálók azt kérdik, hogy mit hajlandó tenni a miniszterelnök, hogy a német nemzeti düht a művészet terén megakadályozza, hogy legalább a művészet semleges tere maradjon ment az erőszakoskodástól. A *Choc* és *Steinwender* képviselők ügyében a Ház ülése előtt egybegyűlt rosszaló bizottság elhatározta, hogy *Steinwender* képviselőnek a tegnapi ülésen használt „*Dummer Kerl*” kifejezéseért rosszalását fejezi ki. A Háznak erről lovag *Berks* dr. a bizottság elnöke tett jelentést. Ezután névszerinti szavazás következett, mely alkalommal a cseh radikálisok nagy botrányt csináltak. Csehek és németek *pofokkal és agyonütésekkel fenyegettek egymást* s csaknem tettelegességre került a sor. Az elnök az ülést felfüggesztette.

— **Münnich Aurél ünnepése.** Budapestről táviratozzák, hogy Szepesvármegyéből, különösen az igói kerületből ma egy monstrum-küldetés jött fel Budapestre, mely *Münnich* Aurólit legutóbbi kitüntetése alkalmából üdvözölte.

— **A csatorna-hálózat kiterjesztése.** Az aradi *Chebra* Kadischa ma kérvényt adott be a városhoz, amelyben kéri, hogy a csatornahálózatot terjesszék ki a *Vadász-kürt* utcába is. Itt van ugyanis a zsidó kórház, amelynek higiénikus szempontból nagy szüksége van a csatornázásra. A kérvényt kiadták a csatornázási bizottságnak.

— **Az összeeggett primadonna.** *Tomcsányi* Rusit, a *Magyar Színház* ünnepelt művésznőjét, aki tegnap este Szövetség-utca 28. szám alatti lakásán egy szeszlámpa fölrobbanása következtében súlyos égési sebeket szenvedett, *Réczey* tanár sebészeti klinikáján ápolják. A szerencsétlen fiatal leány az éjszakát kimondhatatlan kínok között töltötte s csak reggel felé lett egy kissé jobban. *Horváth* Paula, a Magyar Színház művésznője, akit régi és bizalmas barátság fűz a beteghez, az egész éjt a betegágyánál töltötte s önfeláldozó ápolásban részesítette *Tomcsányi* Rusit. *Réczey* tanár állítása szerint a szenvedett égési sebek nem halálosak s remélhető, hogyha csak előre nem látott komplikációk nem lépnek közbe, a művésznő a lehető legrövidebb idő alatt meggyógyul. *Tomcsányi* Rusi, akit ma reggel édes anyja és öccse is meglátogatták, teljesen eszméletnél van s nagyon megható, mikor halk hangon és erősen erőltetett jókedvvel vigasztalja az ágyát körülálló zokogó rokonait és barátait.

— **A megújult tél.** A pár hét óta tartó kellemes meleget ma hirtelen hűvös idő váltotta föl. Ujból előkerültek az überciherek és erősen megcséppant a Baross-park délutáni közönsége. *Námesztőről* táviratozzák, hogy ott a meleg tavasz után valóságos tél következett és éjfél óta erősen havazik.

— **Párbaj a vasúti sztrájk miatt.** A lezajlott vasúti sztrájk legmozgalmasabb idejében *Margulit* Gyula földbírtokos és *Sümegei* Vilmos fővárosi bizottsági tag között erős összetűzésre került a dolog. Az előbbi ugyanis fivére, *Margulit* Kálmán révén, aki a 13-as bizottságnak egyik tagja volt, a sztrájk fenntartása, az utóbbi pedig, mint a demokrata-párt egyik agilis tagja, a békés lezserelés mellett agitált. A két ellentétes álláspont közti különbség ma délelőtt a *Fedor*-féle vívóteremben intéződött el, ahol a felek *Margulit* Gyula kihívása folytán súlyos feltételi kardpárbajt vívtak. *Sümegei* segédei *Lovassy* Márton orsz. képviselő és *Ihász* Aladár voltak, *Margulit* segédei pedig dr. *Schaeffer* József ügyvéd és dr. *Sümegei* Zoltán. A párbajt *Lovassy* vezette. A párbajnál orvosokként dr. *Kovács* Aladár kir. tanácsos, a mentők igazgató-

főorvosa és dr. *Vajda* Vilmos szerepeltek. A párbaj *Sümegei* Vilmos harc képtelenségével végződött, aki jobb könyökén kapott sérülést. A párbaj után a felek kibékültek.

— **Halálozások.** *Velics* Hugó nyugalmazott községi jegyző ma délután Aradon meghalt. Az elhunyt hosszú ideg volt. *Déna* jegyzője, nyugalomba vonulása után *Nachtnébel* Odónak volt irodavezetője és tótumfakja. *Nachtnébel* nagyon kedvelte az öreg *Velics*et, a kit úgy megszokott mindenki nála, mint egy nélkülözhetetlen butordarabot. Principálisát, a ki ép Budapestben időzik, táviratban értesítették a halálesetről, a melyet szivbaj okozott.

Schermann Adolf dr., Budapest székfővárosi tisztifőorvosa, az elmúlt éjjel rövid betegség után meghalt. A fővárosi vízművek második szakaszának a bekapcsolása alkalmával sorra vizsgálta az utcai vezetők vizét s ekkor súlyosan meghűtötte magát, úgy, hogy ágyba kellett feküdnie. A baj tüdőgyulladás fajult s ez néhány nap alatt megölte az élet-erős férfit, nagy bánatára mindazoknak, akik vele barátságban, vagy érintkezésben voltak.

Bécsből táviratozzák, hogy *Reverera* Frigyes gróf, a volt osztrák-magyar vatikáni nagykövet, ma *Brixenben* meghalt.

— **Nemetszág kereskedelem-politikai követelése.** *Bécsből* táviratozzák, hogy ma érkezett oda egy jegyzék, melyben a német kormány megszövegezi *Ausztria-Magyarországgal* szemben támasztott kereskedelem-politikai követeléseket. A jegyzéket tanulmányozás végett kiadják a minisztereknek, azután pedig az illetékes osztrák és magyar bizottságok fogják a vámerkezleten tárgyalás alá venni.

— **Önkéntességre előkészítő iskola Aradon.** *Czobor* Ottó aradi tanító kérvényt adott be az iskolaszékhez, kérvén, hogy engedjék meg neki, hogy tanítói állása megtartása mellett önkéntességre előkészítő iskolát nyithasson Aradon. Az iskolaszék mai ülésében foglalkozott ezzel a kérelemmel, és miután úgy látta, hogy az önkéntességre előkészítő iskola, a melyben *Czobor* 2-3 órát adna hetenként, nem vonja el őt rendes tanítói hivatása gyakorlásától, teljesítette a kérést, illetve pártoló javaslattal terjeszti azt a tanács elé.

— **Statárium Élesden.** A régi *Ráday*-világ emléke elevenedik meg az ő betyárjaival, perzekutorjaival az *Élesdi* események nyomán. A szociálista forrongások miatt, melyek az oláhlakta járásokban mind erősebben fenyegetik a környék békéjét, hír szerint az *Élesdi járásban legközelebb kihirdetik a statáriumot*. Közigazgatási emberek, a kik a nép lelkét legközvetlenebbül ismerik, s akik tehetetlen kétségbeeséssel látják mint öleli karjaiba a tudatlan oláhságot a szociálizmus, s hogy ez az analfabéta nép mint magyarazza félre *Marx* és *Lassale* gondolatait: a közigazgatás emberei maguk érzik parancsoló szükségét a forrongások radikális, brutális eszközökkel való elnyomásának. Lehet, hogy az a borzalmas vérfürdő lecke volt, de a községek folytonos zavargásáról mégis arra lehet következtetni, hogy a felbujtogatott paraszt nem fél a csendőrszuronytól, mint azelőtt. Élesden egyébként csend van ma már. Ma sorozás volt s a hatóság minden intézkedést megtett, hogy esetleg összeütkezésnek elejét vegye. A határon csendőrök és katonák minden botot és ütőszerszámot elkoboztak a mérleg alá hívott legényektől. *Vámosi* Mihály nagyváradi kir. alügyész kiutazott *Brátkára*, *Révra*, *Tinódra*, *Alsólugasra*, hogy az oláhság felbujtót kinyomozza s a kolompokkal együtt letartóztassa. A fekete vasárnap két utolsó halottját is ma temették el Élesden. Az egyik *Venczel* Mihály 40 éves élesdi gazda, a másikat senki sem ismeri föl. A katonaság a sorozás befejezése után visszatér Nagyváradra s azon a napon a csendőrséget megerősítik úgy Élesden, mint a járás veszélyesebb pontjain.

— **Meggyilkolt rendőrtisztek.** Varsó-ból táviratozzák: Ma délután 4 órakor egy pisztolyokkal és késekkel fölfegyverezett banda megtámadta a dvorszki úton a titkos rendőrség főnökének titkárát, a rendőrbiztos adjunktusát és két rendőrt, amint egy házba beléptek. A két elsőt megölték, az egyik rendőrt súlyosan, a másikat könnyen sebesítették meg. A banda négy tagját letartóztatták.

— **Zavarok a nagyváradi pénztárban.** A Nagyvárad város főpénztáránál konstatált szabálytalanságok dolgában ma folytatták a vizsgálatot. Annyi kiderült eddig, hogy bűnről nem lehet szó s Rimler Károly polgármester csakis azért rendelte el a vizsgálatot, hogy önmagával együtt a város lakosságát, melynek oka van aggódni, megnyugtassa. A vizsgálat éjjel-nappal folyik s eddig csupán *kezelési szabálytalanságot* lehetett megállapítani. A pénztárban hiány nincsen. Most a papirokat fogják vizsgálni s itt a hiány eleve kizártnak látszik, mert az egyéneknél tételeket takarékpénztárak őrzik s pénzek csak tanácsi jóváhagyásra vehetők fel onnan. A vizsgálat eredményéről jelentést fognak terjeszteni a közgyűlés elé. Ha azonban a város közvéleménye percig is kételkedne a számviteli jelentés hűségében, a tanács el van határozva, hogy a belügyminiszertől *kormánybiztos kiküldetését* kéri a vizsgálat újra felvételére. A vizsgálat befejezése után az igazgatótól erősen megviselt Hegedűs Géza főpénztáros és Darvasy Sándor pénztári ellenőr nyugdíjazását fogja kérni. Ma már mindkettő szabadságra ment.

— **A megsértett német császár.** *Normann-Schumann* berlini titkos politikai ügynök tudvalegleg sértő cikket tett közzé *II. Vilmos* császár ellen, a miért perbe fogták, a hogy a büntetésről megmeneküljön, kiszökött Franciaországba. Mint táviratban jelentik, *Normann-Schumann* ellen most az eljárást *váratlanul megszüntették* s azt is megengedték neki, hogy visszatérjen Berlinbe.

— **A „közös” hadsereg.** Szegedi lapok írják ezt a jóízű kis karcolatot. A kihágási bíróság előszobájában ma este elegáns öltözötű urhölgy jelent meg. Arca piros volt, a szeme szikrát hányt. Dühösen csapta be az ajtót.

— Itt van a főkapitány ur?

— Nincs. A közgyűlésen van.

— **Sürgős panaszom volna.** A cselédem elszökött, a nyomorult. Pedig még azt is megengedtem, hogy katonát tartson, mindössze azt kötöttem ki, hogy őrmesternél alább nem szabad. Infanteristát tartott, annak pedig kiadtam az útját. Ezért szökött meg. Az én házam nem kaszárnya.

— **Az asszonyosság dühös monologot tartott.** Nem győzte várni a közgyűlés végét, eltávozott. Alig hogy elment, jött egy kivásalt ruhájú vászencseléd.

— Itt van a főkapitány ur?

— Nincs. Közgyűlésen van.

— **Sürgős panaszom volna.** A gazdasszonyom elzavart, mert nem őrmester volt a szeretőm, hanem közember. Nagyzási mániája van szegénynek.

— **Hát aztán — kérdik tőle — miért nem őrmestert választottál?**

— **En fáradjak érte másnak? Tudhatják azt jól, hogy közös lónak.**

Tovább nem folytatta, mert a főkapitány be-teppant.

— **Ügyvédek sztrájkja.** Spanyolország Segova nevű városában furcsa sztrájk ütött ki a minap. Az ügyvédek kimondották a sztrájkot, mert a törvényszék egyik vizsgálóbírája olyan tenorban szokott diskurálni velük, a mi mindennek, csak udvariasságnak nem volt mondható. Az ügyvédek egy darab ideig csak türelték ezt a modort, de mikor legutóbb egyik kartársukat, a felek jelenlétében lezamarazta a

vizsgálóbíró, megharagudtak valamennyien és kijelentették, hogy mindaddig, míg a törvényszék elnöke nekik elégtételt nem ad, nem képviselnek egy peres felet sem a tárgyalásokon. Minthogy az elnök a maga hatáskörében nem adhatta meg a kellő elégtételt, az ügyvédek sérelmükkel az igazságügyminiszterhez fordultak, akitől az udvariatlan és goromba vizsgálóbírónak máshova való áthelyezését követelték. Az igazságügyminiszter még nem határozott a dologban, de az ügyvédek szavukat állták, szt ájkbá léptek és mindaddig, míg az igazságügyminiszter nem teljesíti a kívánságukat, nem lesz pör és nem lesz expenznóta. Az érdekes sztrájkot a segovai kereskedők sínylik meg a legjobban, mert sommás pereikben — az ügyvédek távolléte miatt — sorba elmakacsolják őket.

— **Verescsagin végrendelete.** A „Petropavlovszk” katasztrófájánál elpusztult híres orosz csataképfestőt: *Verescsagint* ugyilátszik elutazása előtt halálsejtelmek gyötörték, mert elkészítette végrendeletét. Most bontották fel a végrendeletet, melyben Verescsagin bevallja, hogy úgy érzi, hogy Port-Arthur a való utazása az utolsó útja lesz. Képeit és egyéb ingóságait feleségére és gyermekeire hagyta. Készpénz vagyona nem maradt utána és valószínűen ezért is fáradozott annyit, hogy újabb csataképeivel pályázzék a Nobel-díjra.

— **Hamis tizkoronás bankjegyek.** A tizkoronás bankjegyek hamisítása utóbbi időben fel-tűnő módon elterjedt. Ujabbban a kereskedelmi miniszter felhívja a posta- és táviratüzemeltetők figyelmét e körülményre. A hamisítványok papírja a valódi bankjegynél valamivel vastagabb, színe sötétebb s maga a hamisítvány fényképezés útján jött létre. A szám- és sorszám megjelölések utólagosan vannak a hamisítványra rányomva. A sorozat- és folyószámok nem egyenlők az összes hamisítványoknál, amit nyilván azért kerülnék a hamisítók, mert a pénztárnál eleinte az egyenlő sorozat- és folyószámokról ismerték fel a hamisítványokat.

— **Tizenegy ember tűzhalála.** *Nyittráról* táviratozzák: A Nyittrától fél órányira fekvő *Babaj* községben az éjjel tűz ütött ki, a mely alkalommal kilenc ház, sok pajta és kunyhó égett le. *Tizenegy ember esett a lángok martalékává,* kik a felismerhetlenségig összeégtek. A tűzoltóságnak nagy erőfeszítéssel sikerült a tűzből 20 embert kimentenie, de ezek között is sokan súlyos égési sebeket szenvedtek. *Egy házban egy anya és négy kis gyermek bennégett,* míg az atyát életveszélyes sebeivel sikerült kimenteni. A súlyosan sebesülteket a nyitrai kórházba szállították. A nyomor nagy, mert többnyire földhöz ragadt szegény népet sujt a kár. A tűz keletkezése állítólag bosszu műve.

— **A fuvaroskocsisok sztrájkja.** A budapesti rendőrség ma ismét több zavargó fuvaroskocsist tartóztatott le. Ezek: *Vonnák László, J. Tóth István, Ifj. Lestár István, Lomniczky László, Turek Mihály* kocsisok. Valamennyi agyonütéssel fenyegette meg a dolgozó fuvarosokat. A sztrájk ügyében egyébként ma délelőtt 10 órakor ült össze a békéltető bizottság. A rendőrség értesülése szerint a munkások hajlandók abba hagyni a sztrájkot, ha a mesterek a szakszervezet közvetítésével veszik fel a kocsisokat és ha a bérhárból kifolyólag senkit sem bocsátanak el. A mesterek *nem fogadták el a követeléseket* és így a sztrájk tovább tart.

— **Ujság nélkül.** Megemlékeztünk arról, hogy Lisszabonban a szedők magas munkabér követelése miatt néhány napig egy ujság sem jelent meg. A kiadók nem akarták a szedők követeléseit teljesíteni, sőt ellenkezőleg, azzal fenyegetőztek, hogy *nőket* fognak alkalmazni és *szedőgépeket* szereznek be. Erre a szedők munkába állottak és másnap az összes lapok akadály nélkül megjelentek.

— **Az orvos honoráriuma.** A deák mondás szerint „*dat Galenus opes,*” a mi más szóval annyit tesz, hogy csak úgy dől az orvos z e-bébe a pénz. Hát olyan bőven talán sohasem osztották az orvosi honoráriumokat, mostanság

pedig szinte usus (vagy kilyesbbben abusus), hogy a doktort nem szokás fizetni. Miért? Csak Erre nincs felelet. Az orvos a humanitás papja, emellett azonban kopálni lehet. Hát lehessen. Vigasznak nem vigasz, hogy másutt is úgy gondolkodnak az orvos díjazásáról, mint Magyarországon, csak szomorú dolog a humanizmusnak ez a kihasználása. A müncheni polgári bíróság most ítéletet mondott *Hahn Emil* dr. pörében, a melyet a honoráriumért egy *Kurz Felix* nevű ur ellen volt kénytelen indítani, egy olyan ellen, aki — dugszadnak bankár. *Kurz* nagybeteg volt, az orvos önfeláldozóan ápolta. Határt nem ismerő lelkiismeretességgel segített rajta s mikor a páciens meggyógyult: egészen „természetesen” hiába vár orvosi tiszteletdíjára. Irt a bankárnak. Feleletet sem kapott. Ismételtén irt, levelei válasza nélkül maradtak. Elment személyesen a bankár urhoz. Durvaságot volt kénytelen elhalgaltatni, meg azt, hogy jöjjön másnap a pénzért. Az orvos torkig jöjjakott ennyi komizással és bepörölte *Kurz* urat. Az adós azzal mentegetődzött a bíróság előtt, hogy a páciensnek nem kötelessége a pénzt az orvos lakására küldeni, mert semmiféle törvény sem mondja azt ki. A bíró megítélte az orvos által követelt összeget és a bankár urnak ennyit mondott a mentegetődzésére:

— Semmiféle törvény sem mondja, hogy kötelessége a betegnek a honoráriumot az orvos házához küldeni. Nincs erre törvény, mert az illendőségtudásnak nagyon kevés mértéke is elég ennek a megértéséhez.

Kurz bankár urak ugyancsak fölös számmal vannak minálunk Magyarországon is. Pezsgő, nyakkendő- vagy kártyaadósságot pontosan megfizetnek. Az orvos azonban humanitásból éljen. Vagy akár éhen haljon.

— **Rémes föltételek.** A párisi „*Gil Blas*” a következő *Poe* Edgar-szerű történetet tudja, amely szerinte valósággal megtörtént: Már régebben történt, hogy egy orosz hölgy, akinek az élete is titokzatos volt, egy különös végrendelet hátrahagyásával halt meg. Kétszáz ezer frankot hagyott hátra a megnevezetlen örökösnek, aki a végrendelet föltételeit hajlandó teljesíteni. Meghagyta a végrendeletben, hogy a *Pére* Lachaiseben temessék el és a sírja fölé szobrot állítsanak. A szobor belsejében pedig rendezzenek be egy kamarát. Az, aki egy esztendeig kibírja ebben a kamarában, megkapja a kétszáz ezer frankot. De ki van k'íve, hogy ez alatt az esztendő alatt senkivel sem szabad érintkeznie, kivéve egy embert, aki azzal van megbízva, hogy naponként kétszer vigyen neki ételt. A kamarából nem szabad távozni, és este nem szabad világot gyújtania. A különös föltételeknek eddig mindössze egy ember vetette magát alá. Az első két hónapban nem volt semmi baja sem a kamarában, de a következő négy hónapban már nagyon is a lelkére nehezedett a magánosság. Különösen este kint, mikor leszálltak az árnyak, rémes víziói voltak. Eltelt még két hónap, de végül a vállalkozó lelkű embert erőszakkal kellett kihozni a kamarából. Szegény megőrült. Azóta a kétszáz ezer frank gazdátlanul hever és várja azt a vállalkozó szellemű urat, aki az egyesztendei torturának hajlandó magát alávetni. Így írja ezt a komoly „*Gil Blas*”. De azt hisszük, ezuttal nem követeli, hogy tulságosan komolyan vegyék.

— **Az utazás nemes szarokozása** mindvégig a gazdag emberek kiváltsága maradt volna, ha az idegenforgalmi vállalat meg nem csinálja „*Utazási Sorsjáték*” tervezetét. Ez az intézet módot akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyörűségében mindenki részesülhessen, száz-ezer két koronás sorsjegyet bocsájto't forgalomba. A főnyeremény ingyenes utazás a föld körül, amely mellett számos értékes nyeremények vannak mint hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fürdőkön való nyaralás teljes költségei és egyéb hasonlók. Utazási sorsjegyek városunkban is kaphatók a nagyobb dohányüzemekben. Részletes tervezetet pedig bárkinek készséggel küld a központi menetjegyjroda, Bud.pest, Vigadó tér 1.

— **Levél a harctérről.** A Sárgeatenger partjáról jött a levél. Egyszerű orosz katona írta,

aki ott küzd annyi ezredmagával Port-Arthur-nál a cárért. Tele van bizakodással ez a levél és ezért tartotta érdemesnek egy moszkvai lap, hogy közlétegye. A katona atyjának írta a levelet, mely így hangzik:

„Forró hely ez. Három küzdelmünk volt a „makakkal“ (a japánok orosz gúnyneve) és mind a háromban elég könnyen bántunk el velük. Néhány hajónk megsérült, de ezzel nem is törődünk. Szeretném, ha láthatad volna bajtársaink arcát, mikor Port-Arthurba megérkeztek. Olyan feketék voltak, mint a szerecsenek. Katonáink égnék a vágytól a „makakkal“ küzdelmi. Stössel generális néhány kereskedőt kikorbácsoltatott, mert bennünket, szegény katonákat megakartak csalni az élelmiszerek bevásárlásánál. Hogy miért tiltotta el nekünk a szeszes italok vásárlását? Valamennyi „kabak“ (pálinkásbolt) be van zárva. Három japi (japán) van itt a mi fogságunkban s nemsokára több is lesz. Minél több, annál jobb. Katonáink egyikének, Ruiskovnak, nemrég a cellájuk előtt kellett őt állania. Minden öt percben bedugta szuronyát az ajtón lévő lyukon át és bekialtott: „Gyertek ki, sárgaképűek! Oroszországból még ok millió eféle jószág fog a résztekre érkezni.“ A japik úgy rőfögtek, mint a disznók. Igy beszélt el nekünk ezt a dolgot Ruiskov. Töménytelen sok dohányt kapunk ingyen. A moszkvai dohánygyárak küldtek ajándékba. Minden ágyunknak nevet adunk. Az egyik gyunknak a neve Togo, azért, mert olyan rettentő lármát csinál, de a célt még eddig egyszer sem találta el.“

— **Makarovról.** Makarovról, a szerencsétlen végű orosz tengernagyról érdekes adatokat mond el egy angol ismerőse egy londoni újságban. Makarov igen népszerű volt a katonatisztek közt, akik tréfás neveket adtak neki. — Neveztek „angol“-nak, mert szenvedélyes sportszmen volt. Neveztek „öreg kékszaka“-nak is szép hosszú, fekete szakála miatt. Makarov igen jótékony ember volt és a katonakabátja ujjára külön zseb volt varrva, hol állandóan pénzt tartogatott a szegények közt való szétosztásra. Gyakran feleségének kellett közbelépni, hogy jótékonyága tonkre ne tegye és többször bevarrta a „szegények zsebet“. Makarov a művészetnek is hódolt, mert azt hitte magáról, hogy benne egy festőművész veszett el. Nevezetes különben, hogy Makarov a tenger fenekére levitte magával — *Szkobelev gombjait*. Ennek a története a következő: Szkobelev, az orosz-török háború hőse és Makarov együtt küzdöttek és igen jó barátok voltak. Egyszer azonban összekülönböztek és igen sokáig haragot tartottak. Egy husvét reggelén azonban orosz szokás szerint Szkobelev békecsókkal jött Makarovhoz: átölelték egymást és a régi jó barátok lettek. Kibékülésük emlékére az uniformisuk gombjait kölcsönösen kicserélték. Szkobelev a Makarov gombjait varratta fel, Makarov pedig a Szkobelev gombjait varratta a kabátjára. Ezekkel az emlékezetes gombokkal sülyedt a tenger fenekére.

— **Hol vásárol ma az aradi közönség cipőt,** kalapot, inget és egyáltalán divatcikket? Rövid felelet erre az, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza kedvelt üzlet. Figyelmes, elegáns kiszolgálásban részesül ott minden vevő, tulkövetelés ott sohasem fordul elő. Azonkívül 10 korona vásárlás után egy életnagyságu ingyen fényképnagyítás. Cipőválasztékok kora reggeltől késő estig házba küldetnek. Városi és megyei telefon szám 324.

— **Parketta tükröfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától.** 1 doboz 1 korona. 44

— **x— Pármai ibolya-szappan.** E név alatt pár év óta egy kitünő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcórtúek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készíté Szabó Béla pipereszappangyáros, Miskolc. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyár kereskedésében és Márosch Gyula üzletében. 611

Nem sikerült fölosztás.

(A békés-bánáti ref. egyházmegye ügyel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

A békésbánáti ev. ref. egyház esperese e hó 25-ik napjára hívta egybe Hídmezővásárhelyre tavaszi közgyűlésre az egyházmegye tagjait. A közgyűlést, amelyen újból napirendre került volna az egyházmegye fölosztásának nagyfontosságú ügye, Dombó Lajos esperes elhalasztotta, mivel az egyházmegye tagjai a vasúti sztrájk miatt nem jelenhettek volna meg a közgyűlésen. Az esperesi hivatal közelebb kitűzi újból a tavaszi közgyűlés idejét.

Az egyházmegye közgyűlésének egyik legnagyobb fontosságú ügye lesz az egyházmegye fölosztásának kérdése. Évek óta foglalkoztatja már ez a kérdés az egyházak tagjait és amint ismeretes, az egyházmegye legutóbb tartott őszi közgyűlése alkalmával elvben állást is foglalt a fölosztás mellett. Akkoriban bizottságot küldöttek ki azzal a feladattal, hogy az egyházak véleményét újból hallgassa meg, pontosan mutassa ki, hogy mily költséggel járna az egyházak vezetése.

A bizottság két hónap óta foglalkozik már ezzel a kérdéssel, kipuhította az egyházak véleményeit is és most fog munkáitainak eredményéről a közgyűlésnek beszámolni. A bizottsághoz beérkezett vélemények oly szerteágazók, hogy ezek alapján az egyházmegyét fölosztani nem lehet.

Az egyházak egy része teljes erővel állást foglal a fölosztás ellen. Egy más része az egyházaknak óhajtja a fölosztást, de csak abban az esetben, ha az két egyházmegyére osztatik föl. Az egyházak egy másik csoportja meg csak abban az esetben foglal állást az egyházmegye fölosztása mellett, ha az három egyházmegyére osztatik föl. Ezen egyházak mindegyike külön-külön is kifejezi azt, hogy amennyiben az egyházmegye nem két, illetve három egyházmegyére osztatnék föl, abban az esetben a fölosztás ellen foglalnak állást.

A bizottság így konkrét javaslattal nem is léphet a közgyűlés elé. Jelentést tesz munkáitainak eredményéről és a közgyűlésre bizza, hogy ezek után ebben a fölötte fontos kérdésben határozatot hozzon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A bukott soproni bank vádlottjai előtt — mint tudósítónk táviratban jelenti — ma akarták kihirdetni a kuria ítéletét. *Prohászka* könyvelő, *Wrhowszky* pénztáros és négy igazgatósági tag meg is jelent, azonban az ítéletet nem hirdették ki, mert az iratok ma még nem érkeztek meg Sopronba a delegált zalaegerszegi törvényszéktől. Az igazgatóság tagjait hár szerint 600—600 korona penzbüntetésre és 10,000 korona eljárási költség megtérítésére ítélte a kuria.

§ Vétkes bukás. *Kohländer* József budapesti divatárkereskedő a múlt év február havában 3600 korona passzívával csődbe került. A csőd eljárás során a bíróság megállapította, hogy Kohländer mérleget egyáltalán nem készített, üzleti könyveit hanyagul vezette és habár már hónapokkal előbb tudta, hogy fizetése képtelen, nem kért csődöt maga ellen, sőt további hiteit vett igénybe. Ezért aztán áttették az ügyet a budapesti büntetőtörvényszékhez, amely a mai napon megtartott főtárgyalás után a 92. §. alkalmazásával vádlottát száz korona penzbüntetésre ítélte. A királyi ügyész a vádlott terhére felelősséget jelentett be.

NAPIREND.

Április 29. Péntek. Róm. kath. naptár: Péter vértanú. — Protestáns naptár: Péter vértanú. — Görög-keleti naptár (április 16.): Agape. — A nap két 4 óra 32 perckor, nyugszik 6 óra 51 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, keleten, délen, sok helyütt csapadék.

Április 29. Az arad-hegyaljai szőlősgazdák egyesületének igazgató-választmányi ülése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor (Fonciére.)

Április 30. Az aradi vízvezeték művek részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi első takarékpénztár.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság** március hó 26 án tartotta évi közgyűlését gróf Csekonics Endre v. b. t. tanácsos elnöke alatt. Az igazgatóság, élén Ormódy Vilmos vezérigazgatóval, teljes számban volt jelen. A részvényesek az ülésen 61 szavazattal voltak képviselve. Jeney Lajos igazgató mutatta be az 1903. évi igen eredményes üzletéről szóló jelentést. E szerint a társaság díjbevétele a múlt évben ismét jelentékenyen emelkedett s kivált az életbiztosítási üzletágban oly nagymérvű volt az új üzletek szerzésének sikere, hogy az előző évben 298,922.210 korona 90 fillér összeggel kimutatott életbiztosítási tőkeállomány 1903-ban az év folyamán beállott számos és jelentékeny tőkeesedékeség dacára 312,310.170 korona 81 fillér összegű állományra gyarapodott föl. Az 57,840.896 korona 49 fillér életbiztosítási évi új szerzemény összes szerzési költségei már a múlt évben teljesen leirattak. Ujabb tekintélyes gyarapodást mutatnak a társaságnak különben is nagyon erős tartalékai. Tűzbiztosítási díjtartaléka 5,300.000 K., betörésbiztosítási tartaléka 90.000 korona összegré emelkedett, a több éves jégbiztosítások utolsó évi díjengedményeinek fedezetéül pedig 100.212 K. 39 fillér összeg helyeztetett tartalékba. Az értékpapírok árfolyamemelkedésének egész jelentékeny évi nyereséget 787.306 K. 91 fillért arfolyam különbözeti tartalékához csatolta a társaság s e tartalék ezzel 4,700.447 K. 18 fillérre növekedett. S még ezenfelül 2,318.839 korona 52 fillér összegré emelkedett a társaság külön tartaléka is. S minden terheléstől ment életbiztosítási díjtartalék, a viszontbiztosított rész levonásával 1903. év végén már 84,237.931 korona 91 fillért tett ki. Hozzászámitva a részvényfőkét is, a társaság összes biztosítási alapjai a m. év zártával 108,846.431 korona 1 fillér összegre rugtak. Az összes üzletágak egyesített évi eredménye 2,903.363 korona 87 fillér össznyeresmény, melyből az alapszabályszerű vonások és tartalékolások után az 1916.703 korona 31 fillér marad a közgyűlés rendelkezésére. Ebből az igazgatóság 400 koronát, összesen tehát 1.200.000 koronát javasol kifizetni, a még fennmaradó összegből nagyobb részt célszerű leírásokra s tartalékolásokra fordítani 50.000 koronával azonban a tisztviselők nyugdíjalapját, 10.000 koronával pedig a beteg tisztviselők segélyezésére szolgáló Ormódy alapot gyarapítani. Közhasznú adakozásokra az igazgatóság javaslata 15.000 koronát irányoz elő. Ezután a felügyelő-bizottság jóváhagyó jelentése került felolvasásra. Miután a folyó évvel az összkormányzó testület megbízatása lejárt, megejtették a választásokat. — Az új ciklusra az igazgatóság tagjai lettek: Ormódy Vilmos vezérigazgató, báró Harkányi Frigyes igazgatósági elnök, Jeney Lajos vezérigazgató-helyettes, László Zsigmond és gróf Zichy Nándor. A választmány tagjai: elnök: gróf Csekonics Endre, alelnök: gróf Nádasdy Ferenc, tagok: báró Baich Milán, gróf Bánffy György, gróf Balthány István, Darier Henrik, Deutsch Sándor, gróf Erdődy Rudolf, báró Gerliczy Ferenc, Goldberger Berthold, Harkányi János, gróf Karátsonyi Jenő, gróf Korniss Károly, Libits Adolf, lovag Schoeller Pál, báró Schoeller Pál, báró Schossberger Nándor, Szegedy György, Szi-tányi Géza, báró Uechritz Zsigmond, gróf Wenckheim Frigyes, gróf Zichy János. A felügyelő bizottság tagjai: Burckhard Bélaváry Konrad, Hájós József, Kémet Titusz és báró Radvánszky Géza.

— **Fizetése képtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetése képtelenségekről tesz jelentést: Raab Péter, Mauthausen. — Greimel Alajos, Aigen. — Larice Anna, Villach. — Herrgesell Armin, Warnsdorf. — Hawitssek Agost, Bodenbach. — Bürger testvérek, *Berettyó-Ujjalu*. — Spitzer M., *Zágráb*. — Weisz Ignác, *Körmend*. — Rauscher Alfréd, Bécs. — Dag A., Trieszt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 28.

Delitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 20.000 métermázsra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás esős.

Estitőzsde. Berlin 1 magasabb, Páris 10 elcsöb.

Zárhat 12 órákor:

Buza áprilsra	7.82—7.83
Buza májusra	7.85—7.86
Buza októberre	6.49—6.50
Rozs áprilsra	5.48—5.49
Rozs októberre	5.05—5.06
Zab áprilsra	5.19—5.20
Zab októberre	10.85—10.95
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárhat 5 órákor:

Buza áprilsra	7.85—7.86
Buza májusra	7.90—7.91
Buza októberre	6.52—6.53
Rozs áprilsra	5.49—5.50
Rozs októberre	5.06—5.07
Zab áprilsra	5.19—5.20
Zab októberre	10.85—10.95
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárhat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	644.—
Magyar hitelrészvény	759.—
Leszámitolóbank részvény	458.—
Rima-Murányi vasmű részvény	493.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	644.—
Közúti vasút	574.50
Városi villamos vasút részvény	330.—

Szészület.

— Április 28. —

Mai jegyzésünk: Kész árú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szállított moslék 12-80—13— korona mmásanként.

CSARNOK.

Háztűznézés.

— Elbeszélés. —

Irtá: Szántó Kálmán. [1]

I.

Nálunk Nemes-Tarcsán, hiába hivalkodik a város a nevével, tulajdonképpen nincsenek is nemesek. Ha voltak is tán valaha, mind kipusztította őket a török. A jó nemes urak, akiknek volt valami félteni valójuk, néha egyebük se az életükben, a mind jobban szaporodó dulások elől felvonultak lassankint az erdős-hegyes vármegyékbe, ki a Felföldre, ki Dunántúrra. Ott jobban is összetarhattak, jobban is védve voltak. A szegény jobbágy, az oda volt kötve a telkeskéjéhez, az nem mozoghatott olyan könnyen.

De talán ha tehetne se tette volna. Könyű az uraknak, akik ha egyik kastélyukat megunták, a másikba költöznek s ha az egyik darab föld megódzik a talpuk alatt, a másikra mennek haza. De aki csak azt a darabkát mondhatja a magáénak — a magáénak! — amelyiken tinocskája egy iramodásra végighuzza az ekét, az bizony szívósan ragaszkodik a tenyérnyi darabkához, mely megóvja a nincsellenségtől. A nagyok világgá mentek, az apró emberek ott ragadtak az ó kis jobbágytelkeiken, néha csellel fufanggal, másszor véres verejtéssel, egyszer-egyszer csakánnyal-fokossal, kassa-kapával is, de valahogy mindig kiegyeztek a török portyákkal, amelyek azontul se mulasztották el őket felkeresni. Az állandó veszedelem, melyet unos untalan el kellett hártgatni a fejükről, némi önállóság, egy kis önértethez, sőt a magukra hagyottság valamelyes autonómiahoz is juttatta őket.

Mikor a pusztító hadak lejjebb-lejjebb szcrulását az elszállingózott régi gazdák holmi neoaquistica commissiók segítségével igyekeztek régi jussaikat érvényesíteni: a nemes-tarcsaiak, akkor már szervezett községgé alakulva, tekintélyes város-bíró pálcája alatt, valamely elvesztett, de minden pillanatban előkerülhető, a protokollumokból világosan kimutatható Bocskai-féle dekretumra hivatkoztak, mely őket bizonyos országos szolgálatok teljesítése fejében az örök jobbágyi köteleességek alól felmentette s a

szabad községek so ba emelte. Egy Bocskai-zászlót, mely a ten omukban függött, bizonyos, jogosan hívhatta fel tisztségére. Akárhogy is, de valahogyan kiravaszkodták az igazukat.

Megmondva az igazat, valami nagyon nem volt érdemes ácsánkodni a nemes-tarcsaiak gazdagságára. Szegény embereknek való vagyon volt az, amelylyel uraknak nem való volt se piszmegni, se bajlalkodni. Egyfelől a Tiszától kellett folyton védelmezni, amelynek fegyelmetlen árja akkor borította viz alá az apró vetéseket, amikor neki tetszett; másfelől egy még hatalmasabb ellenséggel kellett érte megküzdeni: az alföldi forgó-széllel, mely ugyan néven nevezve sehol sincsen, de azért kártevőbb féreg számumnál is, sirokkónál is. Mert a Tisza még a kártételében is áldással járt, ha egyszer letakarodott, ott hagyta az iszapját s más esztendőre még erősebb fejet hányt benne a roz-kalás; ellenben a forgószél, ha az egyszer nekifenekedett, vállára kapta az egész földcséket, s mindenestől, ahogy volt, vitte a másik határba. Harmadnapra ugyan, ha kedve fordult, vissza is hozta, de abban se volt köszönet: egymás hegyire-hátára halmozta a sok homokot, olyan marasra, hogy a tetejéről, ha valaki rámerészkedett volna, elláthatott volna akár a máramarosi bércekig.

Szegény embereknek való munka volt ez, talpalatrol-talpalatra elhódítani a földet a nagyható elemektől, megkötni a homokot, hogy lába ne kelhessen többet. Mikor a telekkönyveket felvették, mér föld számra jegyezték ugyan be oda a nagy határokat, Nemes Tarcsa község uradalmait, de csak éppen azért, hogy gazda nevével álljanak: kátánkorónál, királydinnyénél egyéb ugyan meg nem termett abban; olyan éhínség pedig Nemes-Tarcsára nem jöhetett, hogy azt még a jószág is meg ne vesse.

Az állandó harc és küzdelem, melyben benne születtek és bele nőttek, magacélozta, a tarcsaiak erejét és óvatosabbá tette őket. Józan és szerző nép vált belőlük, akik megbecsülték a garast, mert tudták, milyen nehéz megkaparítani. Ha idegen jutott közbük, az vagy hozzájuk idomult, vagy kipusztult mellőlük. Orményi, görög, rác boltosok telepedtek le náluk, azokat mind fölizzták magukba, a zsidó pedig meg nem maradhatott köztük, zsidóbbak voltak a zsidónál. Egyáltalán csak egy volt a munka szemükben, az, amelynek az édes anyaföld adta meg a gyümölcsöt. S ennek a munkának csodálatos csábító ereje is volt, hogy mindenkiket megejtett. Idő folyamán oskolák keletkeztek a városban, hivatalokat állítottak, kézműiparosok próbáltak szerencsét: valamennyi hamar mellékfoglalkozásnak vette a tisztes keresetét s amint a műhelyen, hiva-ala engedte, sietett ültetni, vetni az áldott homokot. Ha pedig egyszer abba belekóstolt, magánál ragasztotta az örökké.

Azért nem lepott meg senkit, mikor egy szép napon Dulló Gábor cégérjét leszedték a nagypiaci boltból, ahol emberemlékezet óta hirdette, hogy a Sarga szerencséhez címzett nagykereskedésben fűszerszámtól kezdve egész a rumburgi vászonig kapható minden szép és jó dolog, ami e világnak szemé-szájnak kívánságos. Dulló Gábor meguntá, meg is unhatta egész nap a pudli mögött állni, ha mindjárt a Sarga szerencsében is. Ezen hát nem csudálkozott senki. Aki szőlőt ültethet, meg venyigét olthat, csak nem bolond, hogy petroléumot szagoljon, meg kocsikecsel bibelődjön. Pedig Dulló Gábor már régen belekóstolt, rájöhett mi különbség van az ízében. Ezen hát senki sem csodálkozott.

Már azon inkább, mikor Dulló Gábor uram beállított a városhoz, hogy némi nemű földcséket akarna a várostól örök áron megszerezni.

— Van, Dulló uram, — felelte városbíró uram, — van, csak tessék válogatni.

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. L. Kétféleképpen juthat a pénzéhez. Vagy nagykorussítja magát, ha tizennyolc éves már elmult s gyámja, továbbá legközelebbi hozzátartozói ehhez hozzájárulnak, s ekkor önnök saját kezébe fizetik ki a pénzt. Vagy pedig gyámja neveltetési költség címén kéri a pénz kiutalását, amit meg is

kap, feltéve, hogy a gyámpénztárilag kezelt összeg nem valami nagy. Ha azonban önálló ipart üz, tizennyolc éves elmult s atyja az iparüzéshez szükséges berendezéssel ellátta, akkor eo ipso nagykoru s minden további nélkül, csupán az előbb felsorolt feltételek igazolása mellett kikapja a pénzt. A nagykorúsítás iránti kérvényt Aradmegye árvaszékéhez kell intézni, s csatolni kell hozzá a születési bizonyítványt, gyámjának s legközelebbi rokonnainak nyilatkozatát, hogy önt ügyeinek önálló vitelére elég éretnek tartják. Az ilyen kérvényt a megyei árvaszék, ha a törvényes kellékeknek megfelelő, igen rövid idő alatt elintézi.

Sándor. Arad. Jelenleg Budapesten tartózkodik. Lakcímét nem tudjuk, de ha írni akar neki, címezze levelét a képviselőházhoz.

B. V. Pécska. Ilyen specialistáról nincs tudomásunk. Legjobb, ha eziránt valamely orvos ismerőséhez fordul. Egyik sem fogja a saját tudományának kicsinylését látni abban, hogy Ön bajával specialista orvoshoz akar fordulni.

IDEGENEK ARADON.

— Április 28. —

Központi szálloda. Renner Miklós utazó Budapest. — Ibl Lajos műépítész Budapest. — Kalamáznik Nándor utazó Budapest. — Weisz Jenő utazó Budapest. — Marius Sturza orvos M. Euzensdorf. — Hackker Márton kereskedő Vajdahunyad. — Gellért Ignác kereskedő Budapest. — Kohn Miksa utazó Temesvár. — Strasser Emil kereskedő Budapest.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indut:	Budapest felől érkeztek:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról svz. reg. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahoncig svz. d. u. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról aztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.15	Mezőhegyes felől reg. 6.—
Battonya felé d. u. 12.20	Battonya felől d. e. 11.14
Mezőhegyes felé este 5.45	Battonya felől d. u. 3.51

Arad—Új-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10	Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.35	Kétegyháza felől este 6.06

Nemzeti színház.

Bérlet 198. sz.

Páros.

Pénteken, 1904. évi április hó 29 én:

Aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyavlev	Németh J.	Gauld Harry	Szadat F.
Beppo, hajós	Arkossy V.	Egy ifju	Márton M.
Silvio, hajós	Juhász S.	Meridon Lize	Fekete A.
Aranyvirág	Felhő Rózsá.	Fogadás	Liget V.
Stone Ellen	Singhoff V.	Egy gavallér	Juhai József.

Kezdetu este 7 és fél órákor.

== Intézetek, Gyárosok, Nagykereskedők figyelmébe! ==

Posner Károly Lajos és Fia

Első magyar vonalzó intézet, üzleti könyvek gyára, nyomda,
album-gyár és térképészeti műintézet

előkelő budapesti cég képviselőjét

Arad szabad királyi város

és Aradvármegye területére

átvette az:

Aradi Nyomda Részvény Társaság

ARAD,

József főherceg-ut 22. sz.

Kérjük azon t. vevőket is, kik a fenti céggel eddig is összekötésben voltak, hogy szükség esetében forduljanak hozzánk!

**Költségvetéssel, tervezetekkel díjmentesen
készséggel szolgálunk.**

Telefon 151.

Rohitsch-Savanyúkút

Steierország.

Vasut, posta és sürgönyhivatal. Prospectus ingyen.

Gyönyörű fekvés, ozonduz, teljesen pormentes levegő. Modern komfort, pezsgő társadalmi élet.

Uj hydro-elektro-mechano-therapeutikai gyógyintézet. A legmodernebb igényeknek megfelelő: hidegvíz, villany és kádfürdők. Belsőlegzés, pneumatikus kamara, gőz és hőkamrák villanyonnyal párosítva. Massage, napfürdő és gyógytorna. — Kipróbált gyógyhely gyomor-, bél-, máj-, vesebaj, chronicus székrekedés, Hämorrhoida, csomók, epekő, elzáródás, cukorbetegség, torok és gégebántalmak gyógyítására. Karlsbaddal, Marienbaddal egyenrangú gyógyforrások.

194—904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1904—5. évi telére szükséges 1400 köbméter marosmenti bükk és 1200 köbméter marosmenti cserfa szállítása iránt folyó évi május hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: köbméterenként 6 korona 10 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1904. évi április hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.

aljegyző.

6006—1904. kh.

Hirdetmény.

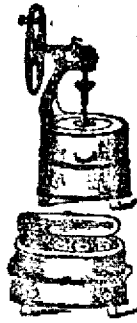
A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény alapján kibocsájtott 28559—1903 sz. rendelet II. A. I. pontjához kiegészítésként annak r. alpontja gyanánt m. kir. kereskedelmi miniszter ur 6 nagyméltósága a következő rendelkezést fűzte: Az 1898. évi XXIII. törvény-cikk alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló célú és hasonló keretben működő egyéb ipari és gazdasági előleg és hitel egyletek közül azok, a melyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vásár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, a melyek tehát köznapokon egyáltalában nem állanak a közönség rendelkezésére és melyek nem rendelkeznek saját állandó személyzettel, vasárnapokon nyitva tarthatók, s a rendszeres üzletmenettel járó teendőiket végzhetik. Megjegyzem azonban, hogy ez a rendelet nem vonatkozik nyersanyag beszerző, fogyasztó vagy egyéb rendes ügyvitellel foglalkozó szövetkezetekre vagy szövetkezeti raktárakra, sem pedig hitelnyújtással hétköznapokon is foglalkozó, tehát rendszeres üzletvitellel bíró hitel szövetkezetekre, vagy hiteligyletekre.

Arad, 1904. évi április hó 22.

Sarlot,
főkapitány.

Uj találmányu Csász. és kir. szab. jégszekrény.

Gyár: Budapest, STILLER JÓZSEF-nél, ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitüntetéssel nyert hűtő-készülékét sör, víz, vaj, nyershús hűtésre, ételhűtőket, házi szükségletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt-reservoárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgető-csapokat. Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtő, ételhűtőkről, továbbá sörkimerő készülékekről (hűtőt levegő nyomással) kívánata ingyen. 3392

Stiller József
BUDAPEST.

Gyár és iroda:

VII. Nagydófa-u. 22.
Weszelényi-u. sarok.

A Budapesten székelő

Hazai Leszámitoló és Takarékszövetkezet

előnyös feltételek mellett folyósít 1/4-évenként 2 1/2, vagy 5 év alatt, avagy 60 és 120 havi részletekben törleszhető annuitásos

SZEMÉLYKÖLCSÖNÖKET

állami, közigazgatási és magánhivatalnokoknak, valamint katonatiszteknek, kereskedőknek és iparosoknak; továbbá

TÁRCZAHITELKÖLCSÖNT

nyújt kereskedőknek; ugyszintén

JELZÁLOGHITELKÖLCSÖNÖKET

10 évtől 65 évig terjedhető visszafizetésre bármely összeg erejéig engedélyez egy elősérangu hazai pénztintézet útján a legkedvezőbb feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással szolgál vezérképviselőnk,

SZILÁGYI GYULA

Arad, Andrassy-ut (Reinhart-ház.)

3372

Költözködésre

ajánljuk általánosan elismert

Rovarporainkat

melyek bolhák, svábok és poloskák irtására biztos hatással bírnak.

Kapható:

30, 50, 1.—1.50, kor. dobozokban, és kimérve. 118

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

8598—1904.

Hirdetmény.

Az 1903. és 1904. évben keletkezett, még eddig meg nem adózott ipari és üzleti vállalatok, nem fix jövedelmű értelmi és mindennemű haszonhajtó foglalkozásokat érdeklő és III. oszt. kereseti adó alá tartozó adószámítási javaslatokat az 1883. évi XLIV. törvény 18 § a értelmében azon czélból tételnek folyó hó 27-én kezdődő, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek 1903. évi üzletadójára vonatkozó adószámítási javaslatok pedig folyó hó 26-án kezdődő 8 napi közszemlére a város adóügy osztály 1. számú hivatali helyiségébe; hogy azt ezen idő alatt mindenki megtekinthetvén, az öt vagy másokat érdeklő javaslatokra nézve netalán észrevételeit ezen 8 nap alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, azon túl pedig szóval a május hó 4-én összeülő adókvívő bizottságnál megtehesse.

Arad, 1904. évi április hó 25-én.

A városi tanács.

201—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Orczy utca rigol kijavítási, továbbá a Dezső- és Török Gábor utcák vízlevezető árkaiknak kikövezési; a György-utcában köalapos ut készitési; a Rákóczy-utcának a Hunyady- és Forray-utcák közötti részének asphalittal leendő burkolási és a külvárosi utak kavicsolási munkálatainak elvállalása iránt folyó évi május hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. Az Orczy-utcai rigol kijavítása, továbbá a Dezső és Török Gábor-utcák vízlevezető árkaiknak kikövezése 1020 korona. II. A György-utcában köalapos ut készitése 3024 korona. III. A Rákóczy utcának a Hunyady és Forray utcák közötti részének asphalittal leendő burkolása 26116 kor. 95 fill. IV. Külvárosi utak kavicsolása 2600 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1904. évi április hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.

aljegyző.

A kinek

Ismeretség híján

házaslátra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi.

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értelemmel, ha az

„ARADI KOZLONY“

Kis hirdetés

rovatát használja.

Lapkihordók

felvételek a kiadóhivatalunkban.

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Elsőrendű

prima nehéz pörkölt szalonna kap-
ható Meisztrovich Jánosnál, Ara-
don. 1241

Középkorú nő,

ki a háztartás minden ágában jár-
tas, gazdasszonyok ajánlják.
Czím a kiadóhivatalban. 1278

Lakás kiadó.

A nagykorúton, a Barossparki ki-
osztással szemben épülő új házban
több modern berendezésű lakás
folyó évi november hó 1-től kiadó,
bővebbet Frick József építészeti iro-
dájában Heim Domokos-u. 3. 1274

Ékszerárgyak

a közlegő bérnyáláshoz a
legnagyobb választékban kapható
csakis

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak
megvételnek vagy átcserélteknek.

Veszek 1070

zálogcédelulákat.

Telefon 438.

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztkötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen védve. 100—750 drbig a bérmentes-
tésre 72 fillér küldend. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Új üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására hozni, miszerint helyben For-
ray-utca 4. szám alatt egy a mai
kor igényeinek teljesen megfelelő üveg,
porcellán, kép keret és lámpa
raktárt nyitottam. 701

Ifj. Fitus József

czégem alatt, hol úgy üveg, porcellán
mint képek és keretek, lámpák nagy vá-
lasztékban, mik az árak feltűnő olcsósá-
ga folytán nagy feltűnést keltenek; külö-
nösen ajánlom építész és asztalos
urak figyelmébe épület üvegezési
vállalatomat ugyszintén vendéglős
uraknak nagy raktáromat, mely minden új
mintákkal fel van szerelve. Az árak feltű-
nő olcsók és kedvezők. Kölesön edény
minden alkalomra. A legcseké-
lyebb bevásárlásnál az ismert fény-
kép kedvezmény.

Eladó üzlet.

Nagy magyar községben egy 18
év óta fennálló igen jó forgalmu

üzlet

korlátlan italmérés, tőzsde, mé-
szárszék, bolt, korcsma, három
szobás lakás, gabonás, pincze,
nagy istálló, kocsiszín, 600
□-öl kert, annak fele igen szép
termő szőlővel és gyümölcs-
fákkal beültetve. 1276

Bővebb felvilágosítást ad a
tulajdonos: **Reich Ignác.**

5--1904. mg.

Hirdetmény.

Közbíró tesszük, hogy a vá-
rosi legelőkre bocsájtandó szarvas-
marhák és lovak után eső legel-
tetési és pásztor díjak f. évi áprí-
lis 29, 30 és május hó 2, 3, 4, 5,
6, 7 és 9. napjain a városi pénz-
tárba befizetendőek.

A díjak befizetésekor a pénz-
tári hivatal kiszolgáltatja a legel-
tetési jegyeket, amelyekkel a szarvas-
marhák és lovak a legelőre bo-
csájtásra kitűzött napokon a lege-
lőkre bocsáthatók.

A legelőre bocsátás idejét f.
évi május hó 10. és 11. napjaira
tűzzük ki.

Arad szab. kir. város mezőgaz-
dasági székének 1904. évi április
hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angel s. k.
aljegyző.

VAJDA BENO

fogorvos

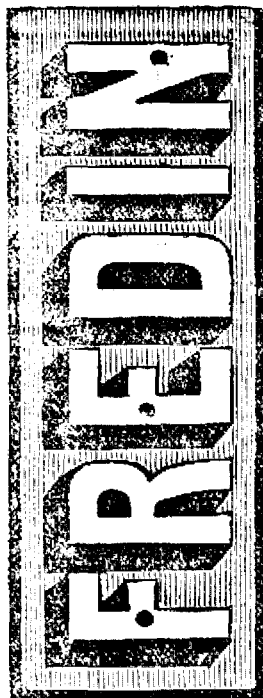
Arad, Szabadságtér színház épület.

műfogakat

Készít rágásra teljesen használható
4 koronától részletfizetésre is. Fo-
gak plombirozása feltűnő olcsón
jótállás mellett fájdalommentes fog-
huzás 2 korona. 1247

Kérjen

Selle és Kary-féle

a legjobb tisztítószert minden jobb cipőhöz
sárga avagy fekete.

Különösen ajánlatos Boxcallis, Oscaria,
Chevreaux és lakk-cipőkhöz

Bécs, XII/1

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem remlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetezők

szakszerű javítása elfogadtatik.

Varrónó,

ki jó ízléssel a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelelően készít női
és gyermek toaletteket,
házakhoz ajánlják. Továbbá há-
zon kívül is.

Szíves megkeresések esetleg
levélileg kérések, melyre pontos
választ személyesen adhatok.

A t. c. hölgyközönség szíves
pártfogását kéri

Hugyetz Róza,

női szabó, Kápolna-utca 2.
református templommal szemben.

3141

Kutakat épít,

mélyit és fur

Licsmann József

kutmester 95

Arad, Wesselényi-utca 36. sz.

Különlegesen

hegyi sziklákban is.

Kriszta Nikodém

épület és díszmű bádogos.

Aradon, Kossuth-utca 21. szám

(szembe az iskolával).

Elvállal minden az épület és
díszmű bádogos szakmába
vágó új és javítási munká-
kat, u. m. 458

horgony és domborműveket,

fürdő kádakat

konyha berendezések

elkészítését jutányos árak pon-
tos kivitel mellett.

Papp Samu

műkertész,

a Kertészeti Közlöny szerkesztője.

Elvállal kisebb nagyobb

kertek berendezését

vagy újjá alakítását

és további kezelését

Készít

a legújabb párisi divat szerint

élő virágokból

csokrokat, koszorukat

és mindenféle dísz tárgyakat. Mér-
sékelt árakért. 1218

Arad, Török Gábor-utca 20.

Feltűnés!

Az idényre

tavaszi és nyári czipőárunkban

óriási készleteket halmoztuk fel s ezért
rendkívül előnyös árakat léptettünk érvénybe.

Előnyáraink az idény folyamán.

Férfi czugos fekete bőr, erős	2.25	Női csattos czipő, elegáns ...	1.70	Női szürke vitorlavászon, fűzős czipő	— .90
„ fűzős, igen tartós ...	2.50	„ fekete bőr czugos czipő, tartós	2.20	Leányczipők fűzős, fekete és színes	1.60
„ „ I-a Box	4.—	„ I-a Boxbőr, igen elegáns	3.50	Gyermekczipő fűzős és gombos kiváló minőség, fekete és színes	— .80
„ „ szürke vitorla vászonból, fürdőre és sport czipőnek	1.—	„ fekete és színes bőrczipő, fűzős	2.75		
		„ zergebőr szalon s tánczipő	1.30		

Legjobb, halaszthatlan alkalom a bevásárlásra!

„TURUL” CZIPŐGYÁR R. T.

főraktára Aradon, **Andrássy-tér**, Minorita-palota, Deutsch Testvérek üzlete mellett.

Városi és megyei telefon 537. szám.

626

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.
Kellemes ízű, friss, fehér
Hajós-féle,
Csukamájolaj

ára egy üvegnek 2 korona.

Cséplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok
figyelmébe!

A 78.595—IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteri körrendeletnek szigorúan megfelelő, tökéletesen felszerelt és kiállított 162

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!

A törvényesen védett „Sylol” az egyedül szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívül jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A testsúlyt gyarapítja. Heptikás embereknek valóságos megváltója.
Ara egy üvegnek 3 korona.

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, **Andrássy-tér 22. sz.**, a megyeházzal szemben.

ALAPÍTTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetített házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPÍTTATOTT 1890.

475—1904. II. szám.

Hirdetmény.

Aradvármegye alispánjának 1904. évi április hó 3-án 5371—1904. szám alatt kelt intézvénye alapján a pécskai-, kurticsi-, ujszent-annai-, pankotai-, borosjenői-, kisjenői- és eleki vasuti állomásokhoz vezető összesen 9603.20 fm. hosszú törvényhatósági közutak félkoczká és cyklops kőburkolattal való kiépítésének biztosítása céljából az 1904. évi május hó 14-ik napjának délelőtt 10 és 1/2 órájára a vármegyei székház kistermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat az ajánlati költségvetéssel együtt az alkalmazandó kömintájával a kitűzött nap d. e. 10 órájáig az aradi kir. államépítészeti hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bantpénznek az aradi m. kir. adóhivatalnál történt letételt igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1904. évi április hó 18-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,
kir. főmérnök.